

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м и КЪЭРАЛЫГЪО СОВЕТ — ХАСЭМ

ЗЭНЭКЪОКЪУМ ШЪЫПКЪЭР КЪЫЩЭНАФЭ

Туризмэм епхыгъэ Иофыгъо-хэм лъэш дэдэу депутатхэр зэрагъэгуагъэхэр къызэрэщы-нэфагъэр хэпхыжмэ, рагъэб-лэгъагъэхэу хэлэжъагъэхэмкI, зытегушыгъэ ИофыгъохэмкI, илофшIэн зэрэклогъэ шыкIэмкI ыпэрэхэм зэрэтеклI шылагъэп Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм тыгъуа-сэ, мэкъуогъум и 20-м, илэгъэ зы-чэзыу япшыкIублэнэрэ зэхэ-сыгъор.

Ар зэрицагъ Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Iэшэ Мухьа-мэд. Депутат 53-у Къэралыгъо Советым — Хасэм хэтхэм ащыщ-хэу зэхэсыгъом 33-рэ хэлэжъагъ.

Зытегушыгъэхэу пэшIорыгъэ-шъэу агъэнэфагъэхэм япрокетэу зэхэсыгъом къыхалъхьагъэр иныгъэп. ПостэумкI зытегушыгъэ-шъэхэу ащ хагъэуцогъагъэхэр Иофыгъо 22-рэ ныIэп зэрэхъу-штыгъэхэр. ЗэхьокIыныгъэ фа-мышIэу ар аухэси, зэхэсыгъом илофшIэн рагъэжъагъ. ЗэкIэми апэу депутатхэр хэлъагъэх об-щественностым иллыкIохэр Ады-гэ Республикэм исудьхэм яква-лификационнэ коллегии хэгъэ-хэгъэнхэм ехьылIэгъэ Иофы-гъом. Ащ къытегушыгъэхэу хэб-зэхихъухьанымкI, законно-стымкI ыкIи чIыпIэ зыгъэло-рышIэжыным илофыгъохэмкI

Парламентым икомитет итхьама-тэу Александр Лобода къызэри-гуагъэмкI, лъэу тхыгъэхэр къэ-зытыгъэ нэбгыритфым шыщэу нэбгыриплI коллегием хагъэхьан фаеу шытыгъэр ыкIи нахьыбэу аIэ зыфалэтыгъэхэр ары пхыры-кIын зыгъэкIыштыгъэхэр. Голо-сованием къызэригъэлъэгъуа-гъэмкI, зыцIэ къетIогъэ колле-гием хэтшъхъэхэу хадзыгъэх Зеуш Руслэан, Елена Курбановар, Жэдэ Зурыет, Гъогъо Хьазрэт. Мыхэр ыпэкIи а коллегием хэ-тыгъэх.

А Иофым къыкIэлъыкIоу апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ате-лытыгъэ законопроект зауIэ хэл-лъагъэх, бэшхо къарамыIуалIэу, янахьыбэр еджэгъуитIум те-гъэпсыкIыгъэу аштагъэх. Къызэ-тынэкIыгъэ 2011-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет зэрагъэцэкIэжыгъэм ехьылIэгъэ законопроектым къытегушылагъэх финансымкI министрэу Долэ Долэтбыйрэ бюджет-финанс ыкIи хэбзэлахь политикэмкI Парламентым ико-митет итхьаматэу Мырзэ Джан-бэчрэ. А Иофым ехьылIэгъэ учIэ зауIэ къалэгъыгъ Тэхьутэмько-е районым къышхьадзыгъэ депу-татхэу КIэрмыт Мухьдинэрэ Мырзэ Джанбэчрэ.

(ИкIэух я 3-рэ и. ит).

Лышъхьэм илофшIэгъу зэIукIэгъухэр

Тыгъуасэ АР-м и Лышъхьэу ТхьакIушынэ Аслэан Къыблэ Федеральнэ шъолы-рым исубъектхэм экономическэ зэпхыныгъэ ялэным дэлэжъэрэ Ассоциациеу «Юг» зыфилорэм игъэцэкIэкIо комитет ипашэу Александр Тепляковым зэIукIэгъу дырилагъ. Ащ хэлэжъагъэх АР-м финанс IофхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбый, экономикэ хэхъоныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Лышхэсэ Махьмудэ.

Адыгеир Ассоциацием иуч-редительхэм зэу ащыщ. Къыб-лэ ыкIи Темыр Кавказ Феде-ральнэ шъолыгъэр зэфэшхьа-фы зэхьухэм, субъекти 6-у Ас-социацием къыхэнагъэхэм рес-публикэр ащыщ. Аужырэ илъэ-сым ащ и Совет тхьамэтагъор шызэрихьагъ АР-м и Лышъ-хьэу ТхьакIушынэ Аслэан. Ор-ганизацием пшъэрылIэу илэхэр икIу фэдиэу зэшIохыгъэ хъун-хэм ащ илахьышхо зэрэхишIы-хьагъэр, илъэсэу зэрипэцагъэм къыкIоцI хэхъоныгъабэ зэра-шыгъэр Александр Тепляко-

вым къыхихгъэщыгъ. Иофэу ашIагъэр кIэкIэу къызэфихьы-сыжыгъэ, «Къыблэ Федераль-нэ шъолырым инвестицие-хэмкIэ и Атлас» зэрэзхагъэу-цуагъэр, Адыгэ Республикэм иинвестиционнэ проект 12, ар сомэ миллиард 67-м ехъу ауас, ащ зэрэдэхьагъэр къыIуагъ. Джащ фэдэу ащ къыхихгъэщыгъ социальнэ лъэныкъомкIэ зэзэ-гъыныгъэу Ассоциациер кIэща-кIо зыфэхьугъэхэр шыIэныгъэм щыпхырыштыгъэнхэм Адыгеим илахьышIу зэрэхэлъыр.

ТхьакIушынэ Аслэан ежъ

илофшIагы, регионым иэконо-микэ хэхъоныгъэ ышIыным рес-публикэм илахьэу хилъхьагъэми ащ фэдэу осэ ин къызэрафи-шыгъэм пае «тхьауегъэпсэу» къыриIуагъ. Шапхэхэм атетэу, Ассоциацием и Совет тхьамэ-тагъор ежъ щехьыми, Иофэу ашIэрэм, экономикэм хэхъо-ныгъэ ышIыным ялахьэу халъ-хьащтым тапэкIи къызэрэщы-мыкIэщтыр къыкIигъэтхьыгъ.

Нэужым лъэныкъуитIур Иоф зэрэзэдашIэщтым тегушыла-гъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Иоф зэришIэрэм, Адыгэ Республикэм и Къэ-ралыгъо Совет — Хасэм ихэбзэхихъуэхэ ИофшIэн чанэу зэрэхэлажъэрэм афэшI Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхыгъ фагъэшъошагъ **Рогач Гоар Артуш ыпхъум**, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм икомитет иведу-щэ консультант.

**КIэтхэгъу уахътэр тыухынкIэ къэнагъэр мэфи 5.
Мы мэфэ зауIэр къызфэжъугъэфедэнышъ, «Адыгэ
макъэр» къышъутхыкIынэу тышъуцэгугъы.**

Редакция

Хэгъэгу зэошхом иветеран 67-мэ Адыгеим унэ щарагъэгъотыщт

Хэгъэгу зэошхом иветеран 67-мэ Адыгеим мы охътэ благъэм унэ щарагъыщт.

«Хэгъэгу зэошхом иветеранхэу зыпсэукIэ амалхэр нахьышIу зы-фащIынэу зытефэхэрэм ыкIи 2005-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 1-м буж учетым хэуцагъэхэм унэ къа-фэшэфыгъэным тегъэпсыхьагъэу Адыгеим джыри сомэ миллион 57-рэ къыIукагъ. Непэ ехьулIэу чэзыум хэт ветерани 128-мэ ащыщэу 67-мэ ащ ишIуагъэкIэ унэ арагъэгъотын альэкIышът», — къыIуагъэ республи-кэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ иминистрэу На-таля Широковам.

— Федеральнэ гупчэм Хэгъэгу зэошхом иветеранхэм унэхэр ягъэ-гъотыгъэнхэм тегъэпсыхьэгъэ мылIкур икIоу къетIупшы, рес-публикэм илэшъхьэтхэм, му-ниципальнэ хабзэхэм аIутхэм мы Иофыгъом изэшIохынкIэ афэ-лэкIыштыр зэкIэ ашIэщт. Мы Ио-фыгъор зэрэзэшIуахырэм сэ

сшъхьэкIэ гъунэ лъысэфы, — хигъэунафыкIыгъ ТхьакIушынэ Аслэан.

Шъугу къэтэгъэкIыжы: Хэ-гъэгу зэошхом иветеранхэу зып-сэукIэ амалхэр нахьышIу зыфа-шIынэу зытефэхэрэм ыкIи 2005-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 1-м буж учетым уцугъэхэу регионым щыпсэурэр нэбгырэ 586-рэ мэхъу. Ахэм ащыщэу ветеран 458-мэ япсэукIэ амалхэр на-хьышIу афашIыгъах. 2005-рэ илъэсым гъэтхэпэм и 1-м нэс учетым уцугъэгъэ ветеран 46-мэ унэхэр къафэгъотыгъэным те-гъэпсыхьэгъэ Иофыр 2010-рэ илъэсым Урысыем ирегионхэм-кIэ апэрэхэм ащыщэу Адыгеим бухыгъ. А гухэлъхэм апае фе-деральнэ бюджетым сомэ мил-лион 30,6-рэ, Адыгэ Республи-кэм иреспубликэ бюджет Iахьтедзэу джыри сомэ милли-он 1,7-рэ къыхагъэкIыгъ.

*Адыгэ Республикэм и
Лышъхьэ ипресс-къулыкIу*

Дмитрий Медведевыр къафэгушIуагъ

Темыр Кавказым шагъэп-сышт туристическэ кластерым иобъектхэм Иоф ащызышэштхэм якъэгъэхьабырын епхыгъэ Иофхьабэстхэм къадыхэлъытагъэу ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэм» зэнэкьокъу зэхашэгъагъ. «Сыкъэхумэ зыфэдэ сыхуэ шлоигогор» зыфи-лорэ темэмклэ клэлъыкълухэм сүрэтхэм къагъэхьабырыгъэх.

УФМ-и и Правительство ипашу Дмитрий Медведевым Ставрополь хэкум Иошлэгүү зэлүлэ шырилагь. Аш кыды-хэлыгатагүү зэнэкбокуым иапэр уцугуу теклоньгээр кышы-дзысыггэхэм шлухафтынхэр аритыжыггэх. Д. Медведевым зэнэкбокуым хэлэжыаггэхэм Иошлэнхэм нэлүасэ зафишлыгь, теклоньгэ кылдзысыггэхэм гушылэгүү афэхуыгь. Ильэси 10 зыныбжхху Ян Стеблянскэм, Стлашу Данэ, Чэужэ Астемир ины хуухэмэ ясэньхатыштхэр ясурэтхэмклэ кыагэлэбгэуагь ыкли анэх дэггүхүү кышаггэшыггэх.

Ануйжъ емыльтыгыгээ ахэм ӀпӀӀӀэсэныгээшхо зэра хэлъыр Дмитрий Медведевым кыыхигээщыгъ. Ягухэлъхэр къадэхунхуу къафэлъэуагъ. Зэнакъокъум теклоньгээ кыщыдзыхыгээхуу олимпийскэ чемпионныцэм кӀхъопсыр Ян спортивнэ лагерым рыкӀонэу путевкэ. Данэ профессиональ-

нэ фотоапарат, Астемир теле-
скоп къяритыгъэх.

Зэньхьокбум кырахылыгэ-
гэ Юфшэнхэм кыагэлыгэ-
гэуагэ кэлэцлыкюу Темыр Кав-
казым исхэм сэнэхьат гэшлэ-
гэонхэр ялэнхэу зэрэфаехэр.

«Сэ палеонтолог сэнхыгатыр эзэгээгыты сшоиугу, ащ пае урысыбээр, хысапыр, химиер, тарихыг урки Іэккыб кьэралгыгуабээхэр дэгуоу пшлэнхфае», — кытхыг ильэсиншлзыныбжь Миленэ. Ильэс 11зыныбжь Владимир космонавтху шоиугу. Зэнэкоктум хэлэжыагэхэм эклэм шытху тхылыгэр, шлухуафтынхэр кьафагэзшошагэх.

ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфилорэм идирторхэм я Совет итхьаматэу Билалэ Ахьмэд зэнэкьокьум клэхуэу фэхьугьэм тишьолыыр илофхэм язытет икьу фэдиэу кьыгьлэгьгуагьуэу ылытагь. Кьэралыгьом экономикэмкIэ зэрхьхэр лофтхьабзэхэм, мамырныгьэм икьэхуьмэн клэлэ-цыкьлүхэр ахэлэжьнхэм зэрэ-кьыбазырхэр сурэтхэмкIэ кьыралотыкьлыгь.

Анахь сурэт дэгъухэмрэ сочинениехэмрэ Санкт-Петербург Дунне экономическэ форумэу шыклошттым кышдагъэлыгъоштых.

**ОАО-у «Темыр Кавказым
икурортхэм» ипресс-
кбۇлдыкбۇу,**

Шыхэм атесхэу къулыкъур ахьыщт

Хэгэгу kloл loфхэмклэ министрэу Александр Речицкэр загэнэфэгэм кышчыублагэу полицием иloфшлэн зэрээхэ-цэгэгштым шылаклэхэр кы-фегьотых. Бээджэшагэгэхэр нахь маклэ хуынхэм, цыфхэм ярхьатныгыгэ икыу фэдиззу кы-ухьумэным ахэр фэлорышлэх.

Адыгейим ичпынлэ аныхъ кѣинхэу лъэсэу е автомо билькэ узэмыкълэлэшгуштхэм альпшлэгъэным хэкълплэ кѣфагъотыгъ, джы шыхэм атесху гбогу-патруль къуылыкүм илофышлэхэм къакулхаштых. Анахэу Мыекълпэ районым икхушхэхэм альэныкълкэ туристхэр къызыдълорэ ыкъл мээхэм къызылэабырхырэ чпылэхэм анал атырагъытыш.

НҮҮН-ХӨМ агаар агиралттай, байхгүй. АЯМ-и и МВД ипресс-күлүккү ипашгу Гьомлэшк Бай-зэт кызыриуагьэмклэ, мы шыклакэр агэрзу МВД-м иотделзу Мыекьопэ районым шы-лэм шаушэты, шуагузу кы-хьырэм елтыгыгзу нэмкүл Чыпгэхэми ашагьэфедэн гу-хэлэ ял. Анахь ухьазырыныгьэ дэгбу зигхэр кыхахыхи, шыу зеклонымклэ республикэ спорт еджапгэм шырагьэджагьэх. Полицием ишыудэхэм кууш-хьэ-мэз зэхэтхэм агэрз ку-лүккүр ашахыгьэ ыкүл шуа-гьэ кыгьгу агьэунэфыгь. Ти-гушылгьгу тызэрэшигьэгьо-загьэмклэ, шыхэр бэджэндэу предприниматель горэм кы-лахых.

Джащ фэдэу, 2011-рэ илгэ-
сым кыушхыэхэу туристхэр
кыызэк/уал/эхэрэм шынэгъон-

чѳагээр ашыгтѳыптѳгээнѳм пѳе
проектѳкІѳ Адыгеим и МВД
ыгѳжѳзырыгы. ВертолѳтхмкІѳ
кѳабыбыхѳззѳ, Іофхѳм язѳтет
лыпльщтых. Ащ ішлѳугѳкІѳ
гѳогухѳм атѳхуухѳэр хѳугѳ-
шагѳгѳэхѳми альпыпльзнхѳ
альѳкІышт, бздѳжашІѳхѳм зѳ-
рахѳэр мыхѳо-мышлагѳгѳхѳм
зѳрѳэр кѳахѳырѳр нахѳ макІѳ
хѳушт.

Экдэ амалыкдэу кьаугушшы-
сыхэрэ Адыгеим шыпсэхэрэ-
ми хьакдэу кьаклохэрэми яшы-
нэгъончыгьгэрэ ярэхьатныгьгэрэ
афёлорьшлэштых, хэти изыгъэ-
псэфыгъо уахьтэ гупсэфэу зэ-
ригъэклоштым фэлэжьэштых.

ІЭШЪЫНЭ *Сусан.*

Ахъщэр «псым хатэкъуагъ»

АР-м и Премьер-министрээр Күмпиыл Мурат блыпэ мафэм Мыекьопэ районым зэрэшылагъм иугугу кэтшыггагъ. Псауныгээр кьужумэгъэным исистемгъэ кьэклъжыгъэнымккэ федеральнэ Программэм кьыдилыгтэрэ ахьщэу кьатлупшыгъмккэ районым щызшлуахыгээр зэригъэлэгъунэу АР-м и Лышгъэ пшэрыл кьыфисшыгъу ар клогагъэ. Район сымэджэщэу поселкэу Тульскэм дэтым, нахьыжъхэм зыщялэзэхэр, ккэлэцкыкхуэм зышатыплъэхээр поликлиникэхэм, станицэу Абадзеховскэм дэт участковэ сымэджэщым адылагъ.

Псауныгээр кызухумэгэ-
ным исистемэ гээкэжыгээ-
нымкэ Программэм кыды-
хэлгытагээу Мыекьопэ рай-
оным кыфатIупшыгээ сомэ
миллион 78-м шцээу поселкээ
Тульскэм дэт сымэджэщым
игээцэкэжын пэIухаштыр
сомэ миллион 53-р ары. Аш
иврач шьхалзу Хьоклон Роман
кызыэриуагэмкэ, кэлэлцы-
кIухэм зыщяIазэхэрэр, невро-
логиэмкэ, травматологиэмкэ
отделениехэр, сабийхэр кыз-
шагээхухэрэр, приемнэр агээ-
цэкэжыггэхэх, непэ терапев-
тическэ отделением псээлэшI-
хэр чIэтых. Премьер-минист-
рэм агээцэкэжыггэхэхэри
джыри Iоф зыдашIэхэхэри

[illegible]

Нэужым поликlinikитIou
зыдэщыIагъэми гъэцэкIэжъын

Иошлэнхэр ашауыггээхэп. Ахэм
 илгэсыбэм кыкклоцл зыпари
 арамшыллаггээу ыггэкгы-
 гээх, зэтебгээпсыхьянхэм пае
 ящыклаггээр бэ. Ащ ифэшьяу-
 ашуи ахьшэр афатлупшыгь, ау
 псэолгээшхэм ялошлэн зэра-
 гьэцаклэрэм уиггэрээзнэу шы-
 тыггээп. Пстэури теурыклоу зэ-
 рашыэрэр нафэ кыпфэхьу,
 сомэ миллиони 8-у хаггэкло-
 даггэм ифэшьяуашэу зэхьоклы-
 ныггэ елпгэгьулэрэп. Ап Пре-
 мьер-министрэм кыхыхиггээ-
 шыгь. Кэлэцкыклухэм зыща-
 лыплгэхээрэ поликлинникуу зи-
 унашгхээрэ зишгхьяныггэуп-
 чэххээрэ зэблахьуггээр зэхэ-
 ным нэсыг пмои хэукоу
 ныггэ хьуштгэп. Чырбышэу ар
 зыхэшкыкыггээр жьы зэрэхьу-
 ггэм кыхэккыкыг, кьетгэхьохы,
 унэр чыгум хэхьяжыэрэм фэ-
 дэу тлысыггэ, ыроклэ гээцкы-
 жьын Иошлэн гоггээр шыцэрэ-
 хьяггээхэми, узыггэгьушлэн
 шыплгэггээрэп. Арэу шытми,
 шагум плиткэ далгхьягь. Ар
 теплгхьянэу зимышкыкыггээ
 чыплэу илэхэр чыраум зэрээз-
 гьыкыкыггэхэр джырэ нэс зыпа-
 рьми ыльгэггэггээп. Правитель-
 ствэм ипашэ ащ гу льяриггээ-
 тагь. Ахьшэр «псым зэрэхатэ-
 кьуаггээр» ащ кыхыхиггээшыгь,
 гьэцкыкыжьын Иошлэнхэр
 лыбггэкьотэнхэр хьаулеуе
 ылытагь.

Станицэу Абадзеховскэм дэт участковэ сымэджэщым изытети уигъэрэзэнэу шытэп. Ар «Роснефтым» кытIупшэжэ сомэ миллион 20-мкIа агъээкIэжыхэрэм ашыш, ау псэолъэшIхэм ялофшIэн теурькIо дэдэу зэрэзэшIахырэр учIэмышхэзи нафэ кыпфэхьу. Унэ лъапсэу блэкIыгэ илъэ-сым итыгъэгъэзэ мазэ агъэцIэкIажыгъагъэр зэхэтэккожыгыг, унэ кIыбэу аижыгыгъэгэм кьэтэккохыжы, шъхьаныгъупчъэхэр зырызуу кыданэхэзэ зблахьугъэхэшъ, зыр пластикэм хэшIыкIыгъ, ащ кыгыотыр пхьэм хашIыкIыгъагъэу илъэ-сипшI пчъагъэ зыныбжыр ары, ыклоцIи угу зыгъэкIодын шыкIэгъабэ шыолъэгъу. Мы объектым пстэумкIи сомэ миллиони 3-рэ мин 600-м ехьу пIухьэгъах.

Къумпыл Мурат юристхэри уплтэкIунхэм афэггээзэггэ гъэlorышIапIэм испециалистхэри кырагъэблэгъэнхэшъ, сымэджэщым изытет, псэолъшI организацием илофшIэн икIоу ззримыгъэцкIагъэр къэзыгъэлъэгъорэ тхылъхэмрэ сурэтхэмрэ кIагъэхъазырынхэу, судым loфыр нагъэсынэу унашъо къафишIыгъ. Ылгъэгугъэ пстэури ащ кыгъэзфихъысыжызэ, узыгъэрэзэнышхо loфхэм зэрахэмытыр кыIуагъ, IэзапIэхэр чIыпIэ-чIыпIоу зэрагъэцкIжыгъэхэм зрэдырми-мыгъаштэрэм джыри зэ кыкIигъэтхъыжыгъ, шыкIагъэхэр дагъэзыжыынхэу, теурыкIоу ашIыгъэхэр агъэтэрэзыжыынхэу район администрацием ипащы врач шъхъаIэми афигъэпытагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Паркым шыуктомэ...

Охтэ гъэнэфагъэкӀ
узкӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, кӀӀӀ
паркым зӀхьоклыныгъу
фӀхьугъэхэм лӀӀӀу
цӀыфхӀр агъӀушугъӀх
ыкӀӀ зыдагъӀӀӀӀӀӀ
екӀуӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
нахьыб хьугъ. Ау а
гушӀуагъор бӀрӀ зӀхӀ
лӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
цогъӀ карусельхэм язы
тет уигъӀӀӀӀӀӀӀ
зӀрӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
зыӀӀӀӀӀӀӀӀӀ
кы-
хӀкӀыгъх.

Жьоныггуактэм и 25-м аттракционзу «Био-робот» зыфиһорэм янэрэ ыкьорэ зэдитгысхагэхэу зыгэхьыхээрэр метритлү лэганлэм кыпызы, ныр кьефэхыгьыкһи шьобж хыльтэхэр тырицагэхэ. Шыгхьэлэ районым шьуц бзылфыгтэм ышьхэкуцт ыгэхьысыгь, ыдагт эппикыгь.

Мыекуулз ипрокуратурэ ипресс-кыулыкыу ипашэу Андрей Казачек кыызэриуагымкэ, мы хугыз-шагэм ыпк кыкыкэ кэлэ прокуратурэм паркым илошлэн фэгэзыкыгэу ушлэкунхэр зехишагэх. Аш хэлажэх илошлэныр шынэ-гьончэнымкэ, Роспотребнадзорым ыкы нэмык кыулыкыоу юрлым фэгэзагэхэм ялофы-шэхэр.

Шыгу кыздгыкыжын,
тигъзети кыхиутыгагъ, мы
хугъэ-шагъэм ылаоклэ кълэ
паркым дэт карусельхэм язы-
тет уигъэрэннэу зрэхьмы-
тым кыхэхклэу ялофшэн про-
куратурэм кызэрээзтыригъэ-
уцогбагъэр. Ау Гофым зэххо-
клыншгъ фэххугъап. Жы ху-
гъэ карусельхэм уарытис-
ханыр шынагъо, арышъ, пар-
кым жыжугъэпсэфынуу шу-
зыкклэ шыуэфсакыжын
дае.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм культурэмкэ и Министерствэ лъэшшэ гухэкI шыхъоу фэтхъаусыгъ Адыгэ Республикэм ыкътаралыгъо учреждениеу «Адыгэ республикэ кIэлэлцIыкIу библиотекэр» зыфиорэм идиректорэу Пропастина Наталья Александр ыпхъум янэ зэрэщымылэжым фэшI.

ЗЭНЭКЪОКЪУМ ШЪЫПКЪЭР КЪЫЩЭНАФЭ

(Анэрэ нэклубгъом
къыщэжэ).

Депутатэу Клармыт Мухьдинэ къэгүшылээ теубытагъэ хэлъэу хигъэунэфыкыгъ федеральнэ гүпчэм ипашэхэм зэрахьэрэ политикэм лъэкIэу ялэмкIэ Адыгеим шыдырагъаштэ нахь мышIэм, федеральнэ гүпчэр ащ фэдэу къызэрэфышымытыжыым ышхьэкIэ зэригъэгүмэкIырэр. Ащ ишыхьатэу къыгъэлъэгъуагъ Адыгеим ильэс къэс чIыпIэм фэдэу къыщахьыжырэм шыагъахьэ нахь мышIэм, финанс IэпыIэгъоу федеральнэ гүпчэм къаритырэр ильэс къэс нахь макIэ зэрашIырэр. ЯтIонэрэ Iофыгъоу ар къызышыуцугъэр Тэхьутэмькъое районым Iоф шызышIэрэ кIэлэгъаджэхэм ялэжъапкIэ федеральнэ гүпчэм зэрэщэгъэнэфагъэм лъыклахьэу къэлэтыгъэ зэрэмьхьугъэм цыфхэр зэригъэтхьаусы хэхэрэр, кIэлэгъаджэхэм а учIэр ренэу къызэралэтырэр ары. Министрэу Долэ Долэтбий къызэриуагъэмкIэ, район пстэуми бюджет ахьшэр зэфэдэу атырагощгъагъ, министерствэм зи мытэрэзыныгъэ зэрихьагъэп, ау ахьщэм игощыкIэ хэукъоныгъэ горэ хэхьухьагъ.

Мыщ дэжым Адыгэ Республикэм и Лышхьхьэу ТхьакIушынэ Аслъан къылуагъ зилэжъэ-зимылажъэм емылтыгъэу, ахьшэ къэгъотыгъэн ыкIи хэти IукIэнэу шытыгъэр етыжыгъэн зэрэфаер. Арышъ, а Iофым бэ темьшIэу зыгорэ рапэсынуэ къытшIошIы. А Iофыгъо дэдэр Мырзэ Джанбэчи къыIэтыгъагъ ыкIи

къылуагъ законхэм агъэнэфэрэ шапхьэхэр гъэцкIэжыгъэнхэ зэрэфаер.

Джащ фэдэу Адыгэ Республикэм шIокI зимылэ медицинэ страхованиемкIэ и Территориальнэ фонд ибюджет 2011-рэ ильэсым зэрагъэцкIэжыгъэм ехьылIэгъэ законопроектым къытегушылагъ фондым итхьамагъэу Хьагъэудж Марыет. Ащ ыгъэ-федэгъэ пчъагъэхэм ыкIи ыужым депутатхэм яупчIэхэм джэуапхэу къаритыжыгъэхэм нафэ къызэрашIыгъэмкIэ, Краснодар краим шышхэу тиреспубликэ шызэлэзэхэрэр япчъагъэкIэ Адыгеим икIыгъэхэу краим шагъэхьужыкхэрэм анахьыб. Арэу шытми, Адыгеим шышхэр Краснодар краим зэрэщэгъэхьужыгъэхэм фэшI республикэ Территориальнэ фондым ибюджет къыхэкIыгъэ ахьшэу Краснодар краим фатIупшыгъэр краим кыкIыгъэу Адыгеим кыIэкIэхьагъэм нахьыб. Арэуштэу зыкIышчыгъэр бэмэ ашIогъэшIэгъоныгъ. Законом зэригъэнафэрэмкIэ, зы пIэкорым иIэ уасэу къызыщIэлэзгъэхэ чIыпIэм шагъэнэфагъэм тетэу уасэр ятыгъэн фаеу шыт. Краснодар краим а лъэныкъомкIэ итарифхэр Адыгеим шагъэнэфагъэхэм анахьыб. Ау кыкIэлъыкIошт 2013-рэ ильэсым Урысыем шагъэнэфэшт шапхьэхэм тыдкIи уасэхэр зэхьышхьхэу агъэпсыжышIт.

«Правительствэ сыхьатым» ыгъэнафэштыгъэ Iофыгъуишым чэзыр анэсыфэкIэ зэкIэ законопроектэу агъэнэфагъэхэр псынIкIэу пхырагъэкIыгъэх. Ау Темыр-Кавказ федеральнэ округым, Краснодар

краим ыкIи Адыгэ Республикэм туристическэ кластер ащыгъэпсыгъэным ехьылIэгъэ унашъоу УФ-м и Правительство 2010-рэ ильэсым чъэпыогъум и 10-м номерэу 833-рэ тетэу къыдыгъэкIыгъэр Адыгеим зэрэщэгъэцкIэжырэм ехьылIэгъэ къэбарэу АР-м иминистрэхэм я Кабинет къыщагъэхьазырыгъэм едэлугъэным чэзыр зынэсым, ащ лъэшэу ыгъэгүмэкIыхэрэр депутатхэм зэрахэтхэр нафэ къэхьугъ. А Iофым итегушыIэн пае такъикъ 25-рэ агъэнэфэгъагъэмэ, сыхьат Iэпэ-цыпэ ыхьыгъ. Апэ ядэлугъэх туризмэм ыльэныкъокIэ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу джырэблагъэ агъэнэфэгъэ Владимир Петровым къыIотагъэхэм. Докладым емыдэлухэу, учIэ-джэуап шIыкIэкIэ а Iофым итегушыIэн зэхашэнэу депутатхэм предложение къахьынагъ. Ау республикэм экономикэ хэхьоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэмкIэ туризмэм гүгъэпIэшхохэр зэрэрапхьхэрэр къыIозэ, Адыгэ Республикэм и Лышхьхьэу ТхьакIушынэ Аслъан депутатхэм игъоу къафилъэгъугъ Премьерым игуадзэу къыIонэу къыгъэхьазырыгъэхэм ядэлугъэныр. Депутатхэм ащ дырагъэштагъ, ау ежхэр зымыгъэрэзэхэр лъэныкъуабэ зэралъэгъурэр шхьхьыгъэу къалуагъ. Къэгущылагъэх комитет тхьаматэу, мы отраслэм фэгъэзэгъэ Брыцу Рэмэзанэ, Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Iэшэ Мухьамэд, комитет тхьаматэу КIэрэщэ Анзаур, нэмыкIхэри. Туризмэм хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным

бэшлагъэу игугъу ашIы нахь мышIэм, джырэкIэ нэрылэгъоу шIэгъэшхо щымылэу зэралыгъэрэ хагъэунэфыкыгъ. Анахьэу зыгъэгүмэкIышчыгъэхэр Адыгеим игъунапкъэхэр тэрэзэу зэрэмьгъэунэ-фыгъэхэр, тичIыгухэр тIэкIэкIынхэ алыэкIынэу зэрэплыхьэрэр ары.

Туризмэм ихэхьоныгъэхэм депутатхэр атегушыIэхэ зэхьым, пчъагъэрэ ТхьакIушынэ Аслъан гушIэр аихыгъ, къылуагъ шапхьэхэм адэхэу сыд фэдэ Iофыгъуи гъэцкIэкIо хабзэм зэрэзэримыхьэрэр, тхьылхэм ягъэхьазырын Iофыбэ къызэрэпкIырэр, адрэ регионхэу туристическэ кластерэу агъэпсыштым къыхиубытэхэрэм ялтытыгъэмэ, IофшIэнхэр ыпэкIэ лъыгъэкIотэгъэнхэм ыкIи инвесторхэр къегъэблэгъэгъэнхэм фэшI ищыкIэгъэ тхьылхэм янахьыбэр тиреспубликэ зэрэщэгъэхьазырыгъэр. Джащ фэдэу депутатхэм къаджагъ ашIомытэрэз горэхэр алыгъэхэмэ, ежхэр къагоуонхэшъ, ахэр дэгъэзыжыгъэнхэм бгъуитIуми Iоф дашIэнэу. Сыдэу шытми, мы Iофым игъэ-кIотыгъэу тегушылагъэх, «зэнэкъоктум шыпкъэр къыщэнафэ» зэралуагъэу, азыфагъу зэпуцуныгъэ гори имылэу, Iофыр нахь дэгъоу кIэщыгъэ зэрэхьыштым фэлэжъэнхэм зэрэфэхьазырхэр яеплтыкIэхэмкIэ депутатхэм къагъэлъэгъуагъ.

Зэхэсыгъом нэмыкI Iофыгъохэм и шахьплъагъэх, ифэшIошэ унашъохэр шаштагъэх.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Ашлагъэри макIэп, пшъэрылхэри иных

РЕСПУБЛИКЭМ ИФЕРМЕРХЭМ ЯЗЭФЭС КЪЫРАТХЫКЫГЪ

Тигъэзет къызэрэхиутыгъагъэу, Адыгэ Республикэм и фермерхэм я Союз ия 19-рэ зэфэс мэкьюогъум и 19-м къалэу Мыекъуапэ шылагъ. Ащ илофшIэн хэлэжъагъ ыкIи къыщыгушылагъ Адыгеим мэкью-мэ-щымкIэ иминистрэу Юрий Петровыр.

Республикэм и фермерхэм Iофшлагъэу яIэхэм, тапэкIэ зэшIуахын фаехэм афэгъэхьыгъэ доклад зэфэсым къыщишIыгъ Адыгеим и фермерхэм я Союз итхьаматэу Бэгъырэт Сэфэрбий.

— Сидоклад къызэрэзгъа-жэ сшIонгъор мэкьюмэщышIэ-фермер хьызмэтшIапIэхэу республикэм шызэхэщэгъэхэм 2011-рэ ильэсым Iофшлагъэу шыряIэхэм кIэхухэу афэхьугъэхэр ары, — къылуагъ Бэгъырэт Сэфэрбий. — ИкIыгъэ ильэсым икыхьэгъум республикэм пстэумкIи фермер хьызмэтшIапIэу шатхыгъагъэр 2063-рэ, ахэм лэжыгъэшIэпIэ чIыгу гектар мин 68,3-рэ афэгъэзэгъагъ. Статистикэм иорганхэм отчетхэр алэкIэзыгъэхьагъэхэр хьызмэтшIэпIэ 1219-рэ. Ахэм лэжыгъэшIэпIэ чIыгу гектар пчъагъэу афэгъэзагъэр гектар мини 118,5-рэ е Адыгеим зэкIэ лэжыгъэшIапIэу илым ипроцент 54-рэ. Ар ыпэрэ ильэсым зэрэхьышхьгъэм елтытыгъэмэ, проценти 6-кIэ нахьыб. Ащ нафэ къешIы фермерхэм чIыгоу агъэлажъэрэм ильэс къэс зэрэхахьорэр.

Ащ пыдзагъэу докладчыкым къызэриуагъэмкIэ, 2011-рэ ильэсым бжыхьасэхэм къарахьыжыгъэу лэжыгъэ тонн мин 235-рэ, тыгъэгъэзэ тонн 66-рэ, сое тонн 1900-рэ, хэтэрыкIхэу ыкIи нэшэ-хьырбыдзхэу тонн

4700-рэ фермер хьызмэтшIапIэхэм къахьыжыгъэ. 2010-рэ ильэсым егъэшIагъэмэ, бжыхьасэхэм къарахьыгъэр проценти 2-кIэ, тыгъэгъазэу къахьыжыгъэр процент 18-кIэ, хэтэрыкIхэр процент 18-кIэ, нэшэ-хьырбыдзхэр процент 1,8-кIэ нахьыбэх. Республикэм пстэумкIи лэжыгъэу къыщахьыжыгъэм шыщэу фермерхэм аугъонжыгъэр ащ ипроцент 55-рэ. Джащ фэдэу пстэумкIи республикэм къыщахьыжыгъэм шыщэу тыгъэгъазэмкIэ процент 67-рэ, соемкIэ процент 50, хэтэрыкIхэмкIэ ыкIи нэшэ-хьырбыдзхэмкIэ процент 74-рэ зытефэхэрэр фермер хьызмэтшIапIэхэр арых.

— Былымхьунми тифермерхэм гъэхьэгъэ шIукIаехэр шашыгъэх, — лъыгъэкIотагъ игушыIэ Бэгъырэт Сэфэрбий. — 2012-рэ ильэсым икыхьэгъум фермерхэм пстэумкIи былым пIэшэ 3500-рэ, ащ шышхэу чэм 1800-рэ, къо 1600-рэ, мэл ыкIи пчэн 6500-рэ, шагубзыу мин 97-м фэдиз хьазыр, шы 800-м фэдиз алыгъыгъ. 2011-рэ ильэсым ащ фэдэ иуахьтэ елтыгъэмэ, былым пIашхэу алыгъ-

хэм япчъагъэ процент 12-кIэ, чэмхэм япчъагъэ процент 27-кIэ, шагубзыухэм япчъагъэ проценти 4-кIэ нахьыбэ хьугъэх. ИкIыгъэ ильэсым фермер хьызмэтшIапIэхэм лы тонн 1600-рэ, шэ тонн 6500-рэ, кIэнкIэ миллиони 6,8-рэ къахьыжыгъэ. 2010-рэ ильэсым къахьыжыгъагъэм егъэшIагъэмэ, ахэр лымкIэ фэди 1,5-кIэ, шэмкIэ процент 11-кIэ, кIэн-кIэмкIэ процент 21-кIэ нахьыбэх. ИкIыгъэ ильэсым фермерхэм пстэумкIи продукциеу къахьыжыгъэм, джы уасэу шыIэхэм ателытагъэмэ, кыкIэкIуагъэр сомэ миллиарди 3-м къехьугъ, ар Адыгеим зэкIэ мэкьюмэщ продукциеу къыщахьыжыгъэм тефэгъэ ахьщэм ипроцент 24-рэ мэхьу. 2010-рэ ильэсым ащ фэдэ Iофшлагъэу фермерхэм ялагъэм ар проценти 9-кIэ нахьыб.

РеспубликэмкIэ фермерхэм я Союз итхьаматэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, зэхашгъэ кредит кооперативхэм яIофшIэн нахьышIум ыльэныкъокIэ зэхьокIыныгъэхэр фэхьугъэх. Республикэм зэкIэ шызэхашгъэ кредит кооперативхэм гъэрэкIо пстэумкIи ахьшэу фермерхэм афатIупшыгъэр фэди 1,5-кIэ нахьыбэ хьуи, сомэ миллиони 148-м нэсыгъ.

Кредит кооперативхэмкIэ анахь IофшIэгъэ дэгъухэр зилэхэу докладчыкым хигъэунэфыкIыгъэхэм ащышхь «Псы-нэкIэчъ» зыфиIоу къуаджэу Блащэпсынэ шызэхашагъэу Шыщэ Махьмудэ, «Кошхьабл»

зыфиIоу Къушхьэ Аскэрбий, «Фарз» зыфиIоу КIэрэщэ Азэмат, «Надежда» зыфиIоу Александр Зыбиныр зипащэхэр. Джащ фэдэу ильэс къэс фермерхэм ахьшэу афатIупшырэр нахьыбэ зышIыхэрэм ащышхь кооперативхэу «Доверие», «Зэ-кхощныгъ», «Кужора», «На-тырбово», «Фэдз» зыфиIохэрэр. Адрэ ильэсхэм афэдэу гъэрэкIо фермерхэр зыгъэпсэ-фыгъо мафэхэм ермэлыкъэу республикэм шызэхашгъэхэрэм ыкIи фэшхьаф Iофтхьабзэхэм дэгъоу ахэлэжыгъэх. Фермерхэм продукциеу къахьыжыгъэр IугъэкIыгъэнымкIэ IэпыIэгъушIу афэхьугъ ящыклагъэхэр алэкIэзыгъэхьэхэрэ ыкIи продукцием шыщ афылузыгъэкIырэ кооперативэу «Союз» зыфиIорэр.

Бэгъырэт Сэфэрбий къызэриуагъэмкIэ, Адыгеим и фермерхэм я Союз истатус законодательствэу шыIэм диштэу агъэпсыгъ. Непэ ар коммерческэ гъэпсыкIэ имылэу зэхэ-щагъэ ыкIи илофшIэн законэу шыIэхэм адештэ.

— Тиструктурэхэм мылькоу атекуадэрэр ильэс къэс нахь макIэ тэшIы, — ылуагъ фермерхэм я Союз ипашэ. — Мы лъэхьаным анахьэу тызыпыльхэм ащышхь кредит кооперативхэр нахь ины шIыгъэнхэр. Сэ зэрэслытэрэмкIэ, къэбар лъыгъэлэс къулыкъоу «АККОР» зыфиIорэр Адыгеим и фермерхэм я Союз епхыгъэу гъэпсыгъэмэ шIуагъэ къытышIт.

Тисоюз ия 18-рэ зэфэсэу шылагъэм ышIыгъэ унашъом къыдилыгъэтшIыгъэ предложенихэр къэралыгъо органхэу хэгъэгум итхэм алэкIэдгъэхьэгъагъэх. Адыгеим мэкью-мэщымкIэ и Министрствэ зэфэсым къыщахьыгъэ предложенихэм къадыригъэштагъ. Мы ильэсым щегъэжыагъэу анахь тынаIэ ытедгъэтынхэу

программэу тилэм къыдилыгъэтхэрэр фермерхэу хьызмэтшIапIэ зэхэзышэнэу езыхьыжыгъэхэм, унэгъо фермэхэм, техникэм илизингкIэ IэпыIэгъу тафэхьуныр ары. Къэлэгъэн фае мэкьюмэщ продукциеу къэзы-хьыжыкхэрэм къэралыгъо IэпыIэгъу алэкIэгъэхьэгъэным фэгъэхьыгъэ программэри зэрэ-лэагъэкуатэрэр. А Iофыгъохэр зэшIохьыгъэнхэм фэгъэзэгъэшт комиссиеу мэкью-мэ-щымкIэ Министрствэм шызэхашагъэм тисоюз ышIэкIэ Дзэхьохэу Аслъан хэдгъэхьагъ.

Мы ильэсым Урысыер Ду-нэ сатыу организациеу хэхьэ. Къыхэгъэщыгъэн фаер Урысыем имэкьюмэщ хьызмэт лэжыгъэу къыхьыжыгъэрэмкIэ, былымхэм продукциеу къаригъэ-тырэмкIэ хэгъэгүу фэшIыгъэхэм чыжэу ауж къызэринагъэр ары. Къэлэгъэн фае тыхэгъэгү жьокIупIэ чIыгубэ зэрэщамыгъэфедэрэр. Джащ фэдэу къыдилыгъэтшIэн фае хэгъэгүм къышашIырэ техникэри ащ шагъэфедэрэ технологиехэри ауж къызэринэхэрэр. Арэуштэу шытми, хэгъэгүу пэрытхэм экономикэм ыльэныкъокIэ зэнэкъокьуныгъэ адэшIыгъэным тыфэхьазыр.

Докладыр къызшиухыным Бэгъырэт Сэфэрбий къызэриуагъэмкIэ, республикэм шы-зэхэшIэгъэ фермер хьызмэтшIапIэхэм тапэкIэ зэшIуахын фаеу къапышылъыр макIэп. Ахэр гъэцкIагъэ хьунхэм игугъапIэ къэзыгъырэр мэкьюмэщ хьызмэтым ыльэныкъокIэ къэралыгъо политикэу зэрэхэрэр ыкIи мэкьюмэщ продукциеу къэ-зыхьыжыкхэрэм яшгъыпкъэу Iоф зэрашIэрэр ары.

Зэфэсым республикэм и фермерхэм я Союз хэтышхьхэр шыхадзыгъэх. Союзым итхьаматэу Бэгъырэт Сэфэрбий хадзыжыгъ.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэртбий.

Мыекъяуани, Налищыки щяплъыгъэх

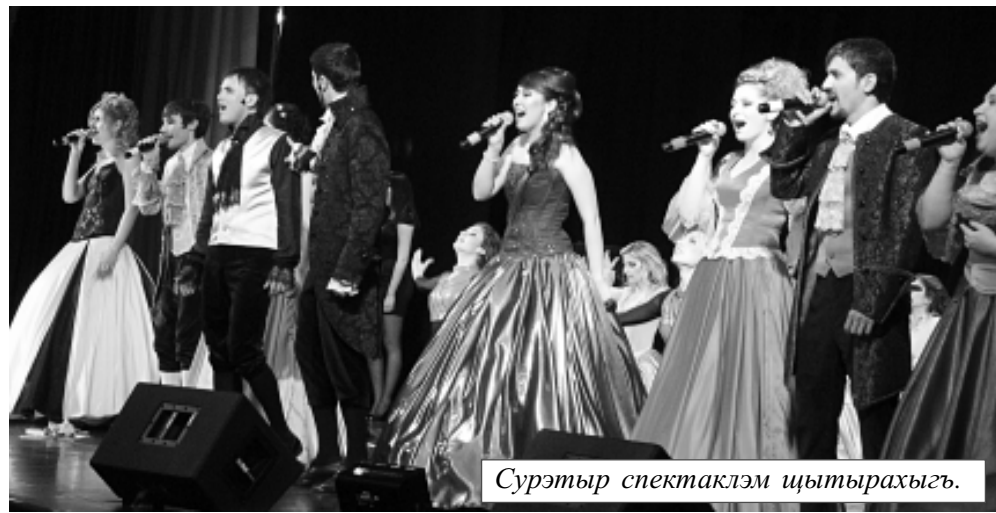
Адыгэ къэралыгъо университетым студентческэ музыкальнэ театрзу «Арт-Ритоньм» рок-оперзу «Моцарт»зыфиорэр университетым апэрзу кыщигъэлъэгъуагъ. ЗэльашІэрэ француз мюзиклеу Вольфганг Амадей Моцарт ищыІэныгъэ гъогу кызылотыкырэр Адыгеим щигъэуцунэу ыгу къэкыгъ студентческэ театрэм ипашцэу, Адыгэ къэралыгъо университетым искусствэхэмкІэ и Институт идоцентзу Галина Рева.

Француз текстыр урысыбзэкІэ зэри-дзэкІыгъ психологиим икафедрэ идоцентзу Цыргъой Терезэ. Джэнэ 80-м игъэхъазырын ныбжыкІэхэр фагъэзэгъагъэх, ахэм пэщэныгъэ адызрахъагъ Галина Каптанрэ Наталья Девяковичрэ. Шагудж Казбекрэ Татьяна Нестеренкэмрэ къашъохэр арагъэшІагъэх. ЗэкІэмкІи спектаклэм студент 44-рэ хэлэжъагъ.

Республикэ филармониям рок-оперэр кыщагъэлъагъо зэхъум тІысыпІэ нэкІ

имыІэжъэу кІуагъэ. КІэлэегъаджэхэмрэ студентхэмрэ Іофзу зэдашІагъэм оперэм еплъыгъэхэм осэ ин фашыгъ. Ащ

Сурэтыр спектаклэм цытырахыгъ.

ыуж ткъош республикэу Къэбэртэе-Бэлыкъарым шылагъэх. НыбжыкІэхэм ягуапзу къапэгъокІыгъэх, къафагъэлъэ-

гъогъэ спектаклэм ашІогъэшІэгъонэу еплъыгъэх.

(Тикорр.).

ТИГУМЭКІХЭР

О ТУТЫН УЕШГЪУА?

Тутыным ыпкъ кыкІэу цыфэу сымаджэхэрэм япчъагъэ илъэс къэс хэхъо. Гукъаор ныбжыкІэхэр, бзылфыгъэхэри дыхэлъытагъэхэу, тутын зэрешъохэрэр ары. Гурыт еджапІэхэм я 10 — 11-рэ класхэм ащеджэхэрэмрэ студентхэмрэ зыпштэхэкІэ, тутын ешъохэрэм япчъагъэ процент 53-м нэсы. Ахэм ащыщэу процент 28-р пшъэшъэжыых. Мы гумэкІыгъом еплъыкІэу фыряІэр зэдгъашІэмэ тшІоигъоу ныбжыкІэхэм гущыІэгъу тафэхъугъ. ТызидэгущыІагъэхэм ащыщхэм яшІоигъоныгъэкІэ ацІэхэр зэблэтхъугъэу кыхэтэуты.

АЛЫБЭРД Свет, Мыекъяуапэ щэпсэу:

— НыбжыкІэхэм тутыныр алыгъэу зыслъэгъукІэ лъэшэу сыгу къео. Ахэр еджапІэхэм якъогъупэхэм куп-купэу, Іугъоу ашъхъащытым зэрымгъэлъэгъужьхэу ащызэхэтых. Анахъэу сыгу зэгъухэрэр исабий нахъ хъупхъэ щымыІэу кызышІошІырэ ны-тыхэр арых. Ар кызыхэкІырэр къэшІэгъуаеп. НыбжыкІэр зыкІыгъу купым хэтхэр тутын ешъохэ хъумэ, адыригъаштэу ыІозэ пыщагъэ мэхъу. Пшъашъэу тутын ешъохэрэр сэ сэумысых. Сыда плэмэ ашъхъэ уасэ фашІырэп. Тутын уемышъоми, ешъо горэ гъунэгъоу щыт зыхъукІэ, Іугъоу ащ кыпыкІырэр зыІуошцэ, псауныгъэми къегуао. Ащ фэдэ

мыхъуным пае чІыпІэ гъэн-фагъэхэр агъэпсымэ ишІуагъэ къэкІоштэу сэлъытэ. Тутын уасэхэр кыдагъэкІоенхэу зэралорэм пае ешъохэрэм япчъагъэ нахъ макІэ хъунэу, ишІуагъэ къэкІонэу сыгугъэрэп.

ЯЦЕНКО Иван, Мыекъяуапэ районым шыщ:

— Ілъэсищ хъугъэу тутын сешъо. Унагъоу сыкызырэхъухъагъэм тутын кыщашагъэу къэсшІэжырэп. Сэ си-ныбджэгъухэм сахэтэу зыфэдэм сепллынэу тутыныр апэ дэдэ кІэзгъэнэгъагъ. Непэ ащкІэ лъэшэу сыкІэгъожьы. Иегъэшхо кысымыкІэу, сызыщыфаем чІэсыдыжыын слъэкІынэу кысышІошІыщтыгъэ, сызэрэ-зыпищагъэри кысымышІэзэ сешъо хъугъэ. Тиунагъо исхэ-

ми, сикъэщэн пшъашъэми бэрэ ашІосыушъэфыгъ тутын сызэрешъорэр. Тутыным сызэрэпыщагъэр кызыашІагъэм щегъэжъагъэу чІысагъэдзыжынынэу сауж итых. Сэри ащ сыфай, ау кыыздэхъурэп.

ТУТАРЫЩ Эмм, Адыгэ къэралыгъо университетым студентк:

— Непэ ныбжыкІэхэм язекІуакІэ нахъыжъмэ икъоу къагурылорэп. Цыфэу тутын ешъорэр сэ сэумысыныр е ащ зыщысыдыныр къызгъэкІурэп. Ар шъхъадж иІофзу сэлъытэ.

БАХЪУКЪО Ахъмэ, Мыекъяуапэ щеджэ:

— ТиллакъокІэ тутын ешъорэ кыгъхэтэп. Къалэм сыщеджэ, арышъ, сызэрамылэгъурэр кыызфэгъэфедэнышъ тутын ешъон пытэ сяшъоным сыгу къэкІыгъэп, сшъхъэкІи зэспэ-сыжырэп. Тинахъыжъхэр сэгъэ-лъапІэх, шъхъэкІафэ афэсэшІы. Сикъэбар анэмысыжышътми, сыгукІэ сызэрэкъабзэр зыдэс-шІэжы, ащкІэ сызфэрэзэжъ.

ФИЛОНОВА Алла, Армавир шыщ:

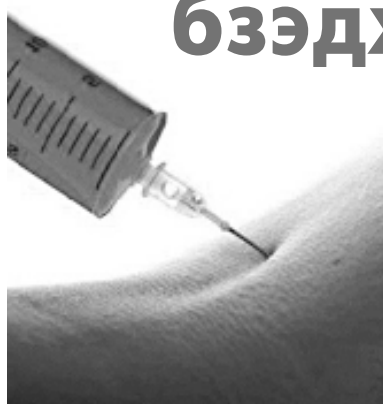
— Тинепэрэ дунай бгъэшІэгъожынынэу щытэп. Тутыным зэрешъохэрэм кыхэкІэу цыфыбэмэ уз Іаехэр къаузых, сэкъатныгъэ хэзыыхэрэри макІэп, зидунай зыхъожьхэрэми япчъагъэ илъэс къэс хэхъо зэпыт. Ар ашІэзэ тутын ешъох, япсауныгъэ зэІагъахъэ. НыбжыкІэхэм тутыныр кызырраш-тэрэм ны-тыхэм ялажыи хэлъэу сэлъытэ. Зиакъыл зэтемыуцогъэ кІэлакІэхэм цыхъэ афашІэу аІозэ атІупщых, алъыплъэхэрэп. Адрэхэми ашъхъэ фитхэу, ины хъугъэхэу зальытэжы, шэн дэихэр къаштэх.

Корреспондентыр. Тутын ешъохэрэм ащ иягъэу къакІорэр икъу фэдизэу апэ зэхамышІэми, нэужым наркотикым фэдэу пыщагъэхэ мэхъух, япсауныгъэ цыкІу-цыкІоу зэщагъакъо. Мы Іофым лъэшэу тегъэгумэкІы, сыда плэмэ къэкІорэ уахътэр зэлытыгъэр ныбжыкІэхэр арых. Псауныгъэ зымыІэ лІэужым сыда узэрэщыгугъыштыр?

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

НАРКОМАНИЕР

Мэзи 4-м — бзэджэшІэгъи 122-рэ

Ахэр наркотикхэм япхыгъэу Адыгеим шагъэунэфыгъэхэр ары. Мы пчъагъэм щыщэу Наркоконтролым икыулыкъу-шІэхэм кыхагъэщыгъэр бзэд-жэшІэгъэ 58-рэ.

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэзекІогъэнхэм пэуцужьырэ комиссием изэхэсыгъоу бэмы-шІэу шылагъэм Урысыем и ФСКН Краснодар краймкІэ и Регион гъэлорышІапІэ АР-мкІэ и Къутамэ ипашцэ ипшъэрыл-хэр зыгъэцкІэрэ Михаил Лой кызыррэщыІагъэмкІэ, мы илъэ-сым имэзипІ кыкІошІ наркотикхэр зэрэащхэрэм епхыгъэу бзэджэшІэгъэ 18 агъэунэфыгъ (икІыгъэ илъэсым ащ фэдэ иуахътэ — бзэджэшІэгъэ 29-рэ). Ахэм ащыщэу 13-р бзэджэшІэгъэ хылыгъэхэм ахалыгътэ.

Мы кыызфэтІорэ уахътэм кыкІошІ кыулыкъушІэхэм зэрэхъэгъэ Іофтхъабзэхэм яшІуа-гъэкІэ, наркоманхэр зыщызэрэ-угъоихэрэ чІыпІи 4 кыхагъэ-щыгъ. Ау къэІогъэн фае наркотик зыхэлъ къэкІырэ уц зэфэшъафхэр шагухэм, хатэхэм адэтхэу а мазэхэм зэрамыгъэунэфыгъэр.

Наркоконтролым ипашцэ кызырріуагъэмкІэ, республикэм ис наркоманхэм анахъыбэу агъэфедэрэр марихуанэр ары. Ащ кыкІэлъэкІо ІушъхъакІэм хэшІыкІыгъэ наркотикыр. Анахъ гумэкІыгъо кызыдзэ-хыхэрэм ащыщ Іэзэгъу уц зэфэшъафхэм ахашІыкІырэ «дезоморфиныр». Мы кыулыкъум иІофышІэхэм мэзипІлым кыкІошІ «дезоморфин» зыфаІорэ синтетическэ наркотикыр агъэхъазырэу гъогъоуи 10 кы-хагъэщыгъ (Мыекъяуапэ — гъо-

гогъуи 5, Мыекъяуапэ ыкІи Тэхъу-тэмькыое районхэм — Іоры-тіо, Кошхъэблэ районым — 1).

Наркотикхэр хэбзэнчъэу гъэ-федэгъэнхэм ылыэныкъокІэ административнэ правукъо-ныгъэхэр кыхэгъэщыгъэнхэм фэшІ Наркоконтролым иІофы-шІэхэм общественнэ чІыпІэхэр ауплъэкІух, наркотикхэр зы-щагъэхъазырынхэ ыкІи зыща-щэнхэ алъэкІышътхэми анаІэ атырагъэты. Мары мэзипІІ зэфхысыжъэу ашІыгъэхэм кызыррагъэлъагъорэмкІэ, об-щественнэ чІыпІэхэм ащ фэдэ правукъоныгъэхэр гъогъуи 15 ащагъэунэфыгъ, мысэхэм та-зыр атыралъхъагъ.

Профилактикэ ІофшІэным имэхъанэ къагурыІозэ, нарко-тикхэр хэбзэнчъэу зыгъэзекІо-хэрэм, ахэр зыгъэфедэхэрэм япчъагъэ нахъ макІэ шІыгъэ-ным ар икъэкІуапІэу зэрэщы-тыр кыдалыгътэзэ, кыулыкъум иІофышІэхэм акцие зэфэшъ-хъафхэр, «Іэнэ хъураехэр», зІуІкІэгъухэр ныбжыкІэхэм афызэхашъх. Михаил Лой ип-салъэ кызыррэщыхыгъэщы-гъэмкІэ, кІэлэцЫкІухэм язы-гъэлпсэфыгъо мазэхэр рамы-гъажъэзэ, республикэм иеджа-пІэхэм «Каникулы-2012» зыфа-Іогъэ акциер ащырагъэкІо-кІыгъ. А акцием илъэхъан се-минархэр, «Іэнэ хъураехэр», спорт Іофтхъабзэхэр, кинофиль-мэхэм якъэгъэлъэгъон зэха-щагъэх, наркотикхэм апыщагъэ хъунхэм ищынагъо нахъ зышъ-хъащытэу алъытэгъэ кІэлэцЫ-кІухэм («группа риска» зыфало-хэрэм) зэдэгущыІэгъухэр ада-шыгъэх.

Мы тхъамыкІагъоу тиныб-жыкІэхэр жъугъэу зэкІодыІІэ-хэрэм пэуцужыгъэным иамал пстэури кызыфэгъэфедэгъэн фае «хъадэгъу фыжыыр» зы-лыІэсырэм ипчъагъэ кыщы-гъэкІэгъэным фэшІ.

ЖАКІЭМЫКЪО
Аминэт.

«Пэрытныгъэм мыгъи сыфэбэнэшт»

Джары ыорэр Шэуджэн районым ит хызмэтшлэлэ инхэу чыгубэ зыфэгъзагъэхэм ащыцэу «Агрокомплекс «Шовгеновский» зыфилорэм имеханизатор анахь дэгъухэм ахалыгтэрэ Тутарыш Русльан. Аужырэ илээс заулэм комбайнэу «Дон» зыфилорэм тесэу бжыхьасэхэм ялукхыжыгъо лъэхъанэ республикэм икомбайнерхэм азыфагу щыкорэ зэнэкъокъуныгъэм лэжыгъэу кыложыгъэм ипчъагъэклэ апэрэ чыплэхэр ренэу шызыуытыгъэрэм ащыц къуаджэу Мамхыгъэ щыц механизатор клэлэ чаныр. Мары джыри хызмэтшлэлэм ихьэмэ зэтэгъэспыхьагъэу лэжыгъагъэр зычлатэкъошт псэолъэ инхэр зыдэтым ишагушхоу техникэу ялэр зыщызэлугъэклагъэм комбайнхэр Ионыгъом шыфэзыгъэхъазырхэрэм ахэт Русльан и «Дон» клэлэырытэу сурэт кытэтэхы.

— Гукъаоу тилэхэм ащыц тирапс гектари 184-рэ клымэфэ чыплэм зэригъэклодыгъэр. Ащ тыгъэгъазэр щытпхыжыгъэ, — кырегъажьэ икълотэн Даур Мурат. — Джащ фэдэу мыгъатхэ тыгъэгъээ гектар 1100-рэ, зэнтхэ гектари 115-рэ тпхыгъэ. Апэу зычылапхэ чыгум едгъэклогъэ тыгъэгъазэр дахэу кызылхыжыгъэ, тызыхэт уахътэм тимеханизаторхэм ар культивацие ашлы. Ощхэу къатешагъэхэмрэ тыгъэм ифабэрэ кырафыжыгъэу уцыжхэм тыгъэгъээ хьасэхэм закышагъэу рагъэжыгъэшъ, ахэр игъом ахэзыгъэклодыкыштхэ Иофтхъабзэхэр зэшлэтэхы.

Ащ пыдзагъэу бжыхьасэхэм

Даур Мурат.

хьасэхэр гъэтхэ лъэхъаным чыопсыр изытетклэ къащлэушлагъэп. Гъэтхэпэ ыкли мэллыгъэгъэу мазэхэми маклэу кызырешчыгъэм бжыхьасэхэм ахэхъон фаем кышчыгъэклагъэ.

— Бжыхьасэхэм зишуагъэ къащлэушлагъэу алеклэхьагъэр минеральнэ чыгъэшлэхэмклэ тлогъогъоу тызэрэшлэушлагъэр ары, — ело Даур Мурат. — Ионыгъо мазэм иапэрэ мафэхэм ошхэу къешчыгъэхэри тибжыхьасэхэм мыдэу яшлэушлагъэ. Тызхэт мазэм ыклэм тынэмысыпэу тикомбайнхэр губгъом итцэнхэу, коцым илукхыжыгъэ тыфежъэнэу тэгугъэ. Тимеханизатор клэлэхэм Ионыгъом техникэр фэгъэхъазырыгъэнымклэ къатенэрэ шылэп. Аужырэ мафэхэми тибжыхьасэхэм ащыц хьасэхэм мочевинэр алеклэдгъэхьагъэ, лэжыгъэ хьасэм зизэрар езыгъэклышт черепашкэр ахэдгъэклодыкыным фэгъэхьыгъэ Иофшлэнхэри зэшлэтхыгъэх. Зытет шыпкыгъэр пшотгмэ, тыхъэ хьасэхэм непэ теплэу шлуклае ял, дэгъоу кытэтэнхэу тэгугъэ. Тикок нахь тызфэгумэклырэр, ащ теплэу илэмклэ гъэрэкло гектар телытэу къэтхыжыгъагъэм лыклымыгъэхъанэу кытшлэшлы. Ащ пстэумэ анахь егоагъэу телытэ мэллыгъэгъэу мазэм иапэрэ клэлэныкыо фэбэшхоу шылагъэр. Клымафэм хыбэй хьазырэу кыхэклыгъэ коц хьасэхэм гъатхэм ящыклэгъэ шынагъагъэр игъом алеклэхьагъэп, яхахъо зэтырилэжагъ, коцышхъэ кыдзыгъо лъэхъанымклэ ащ фэдэ уахъгъэр дэгъоп.

— Комбайнэ тхьапша бжыхьасэхэр зэрэлушхыжыгъэштхэр?

— «Дон» зыфилорэм фэдэу 3 тил, гъэрэклогъатхэ къэтшэфыгъ заводэу «Ростсельмашым» кыдыгъэклэу ригъэжыгъэ комбайнэу «Торум» зыфилорэр, джащ фэдэу тил лэклиб хэгъэгу кышашыгъэ комбайнэ дэгъу дэдэу «Джон Дирым» фэди. Комбайни 5-клэ бжыхьасэ гектар 1220-у тилэр мэфэ Иофшлэ-

гъу 12-клэ тыгъоижыгъэ тлэу кышты.

— Шьуилэжыгъэ мы хьамэм кытехъащт. Зэклэ ащ фэхъазырба?

— Мыщ тет псэуалэхэу зэклэми зы шьо ялэу дахэу кызылхыжыгъэхэрер непэ лэжыгъэр ачлэптэкъоштми арыптэкъоштми хьазырых. Къэбзэ-лэабзэх, дезинфекции шлыгъэх. Хьамэм тет Иофшлэхэм аналэ ренэу ахэм атырагъэты. Лэжыгъэр зэрэзетщэшт транспортри, зэрэзетщышт щэчалэри хьазырых.

Ионыгъо лъэхъаным гъэстыныпхэу щымылэу кыхэклэу ятехники ятранспорти кызырэрэзетемыуоштыр тигушылэгъу кыхыгъэщы. Гъэстыныпхэр зэрагъэхъошт цистернэ инэу ялэм Ионыгъом фемыжыгъэхэзэ из ашлышъ, ащ шыклэхэрэп.

— Шьуикомбайнхэм ате-щышт механизаторхэм ацлэ кьеплуагъэмэ дэгъугъэ.

— Сигуапэу ар гъэцэклэн. Илээс пчъагъэ хьугъэу тикомбайнхэм Иоф арагъашлэ, Ионыгъом гъэхъэгъэшлэу зэрэщашы-рэм фэшл ренэу хэтэгъэунэфыкыш Тутарыш Русльан, Шагудж Мэдждэ, нэмыклэхэри.

Джары кышчызэхъыгъэри кышчытлэгъугъэри Шэуджэн районым ит хызмэтшлэлэу «Агрокомплекс «Шовгеновский» зыфилорэм. Гъэтхасэу ягубгъохэм арылхэм ящыкла-гъэр зэклэ арашлылэ, бжыхьасэхэм ялукхыжыгъэу къэблэгъа-гъэм лъэныкыо пстэумкли фэхъазырхэу пэгъоклых.

ЛЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэртбий.

Тутарыш Русльан.

— Сикомбайнэ Ионыгъоу къэблэгъагъэм дэгъоу фэгъэхъазырыгъ, ау етлани мафэ кьэс мыщ сыкълэу, кызылэ-сэплыхъэ, чыплэ зэфэшхьафхэр джыри сэгъэкъабзэх, шыфэ зыщыклагъэм лэклэсэгъахъэ, — ело механизатор пэрытым икомбайнэ кытыгъэшлэхьэзэ.

Хьамэм тет щэчэлэшхом хэт кабинетым тыщылоклэ хызмэтшлэлэм игъэцэкълэу директорэу Даур Мурат. Ащ къытфелуатэ ябжыхьасэхэм язытет, гъэтхасэхэм япхын зэрэзэшлэхыгъэр, Ионыгъоу къэблэгъагъэм зызэрэфагъэхъазы-рыгъэр.

ялукхыжыгъо лъэхъанэу къэблэгъагъэм кытегушылэу Даур Мурат кызырешлорэмклэ, аугъо-ижыгъынхэу ялэ коцыр гектар 1150-рэ, хьэр гектари 170-рэ мэхъух. Ахэм язытет непэ ыгъэрэзапэхэрэп. Игъом коцыр хьэри арагъэпхыгъэп чыопсым къафыхыгъэ пэрыохъухэм. Ахэм язэрарклэ бжыхьасэ чылапхъэхэм япхын зышаухын фэ-ягъэм тхьамэфитлум ехъуклэ ыуж кынагъэх. Джащ иягъэклэ кыхэклыгъэ лэжыгъэ хьасэхэр тэрэзэу мыкуашхэу, апкь мыпыгъэу клымэфэ чыплэу осыр зыщымэклагъэм хэхъагъэх. Чыплэм зэрар зэрихыгъэ бжы-

Шагудж Мэджд.

Къафэгъэзагъэхэм афэсакыых

Нэж-лужхэм, зизакъохэм, сэкьатныгъэ зилэхэм яфэлэ-фашлэхэр гъэцэкълэ-гъэнхэмклэ гупчэу Адыгъэбалэ дэтым ипашэу Шьхьэлэхъо Вячеслав Иофшлэгъухэм ящытху фэухырэп. Ахэм ежхэм ашхъэ Иоф нахь шхьалэу амылгытэу, къафэгъэзэгъэ нахьыжхэу е сэкьатныгъэ зилэхэу амалынчъэу къэна-гъэхэм, еж зыфаер зыфэзымышлэжы-шъухэрэм афэсакыых.

Апэу зыцлэ кырилохэрэм ащыц гупчэм иапэрэ къутамэ ипашэу Елена Гречкэр. Ар гупсэф зымышлэрэ цыфхэм ащыц. Шэмбэти тхьаумафи имылэу къафэгъэзэгъэ нэбгырэ 51-мэ якъэбар,

зыфэныкыохэр, афагъэцэклагъэр зэрегъашлэх. Ащ илофшлэгъухэм ащыц илээс 19 хьугъэу ыгуклэ кыыхыгъэ сэнэхъатым рылэжъэрэ Чэтыжъ Нурыети. Мыщи ипшъэрылхэр щытху хэлъэу егъэцэкълэх.

— Тисоциальнэ Иофшлэхэм япшъэ-рылэ кыыхыуытэрэр бэ мэхъу, — ело Шьхьэлэхъо Вячеслав. — Гъомылапхъэу ящыклагъэхэр, унагъом ренэу илтын фэе товархэр къафашцфых, газыпклэр, светыпклэр афатых, врачыр ящыклагъэмэ къафашц, лэзэгъу уцхэр къафахыых, сымэджэщым члагъэгъуалхьэхэмэ алэкълэх, унэхэр афызэлухахы. Бэ

афашлэрэр. Арышъ, амалынчъэу къэ-нэгъэ цыфхэм зыгурэ зыпсэрэ етыгъэу, хьупхъэу адэлажъэхэрэм ящытху плоныр къалэжыгъэу сэлъыгъэ.

Ягупчэ исоциальнэ Иофшлэу Ерэд-жыбэкъо Роза игугъу кытфешлы. Илээс 18 хьугъэ мы бзылфыгъэр исэ-нэхъат зырылажъэрэр, илофшлэн хэ-шыкышхо фырилэ хьугъэшъ, щытху хэлъэу ипшъэрылэ егъэцэкълэ. Кыфэгъэзэгъэ нэбгыриймэ яфэлэ-фашлэхэр игъом егъэцэкълэ, егъэразэх, ахэр ыкыош-лахылыхэм афэдэу ылыгъэхэ хьужыгъэу афэсакы. Социальнэ Иофшлэхэм ярес-публикэ конкурсахэми Розэ ахэлажъэуи

хьугъэ, «Илээсым исоциальнэ Иофшлэ анахь дэгъу» зыфилорэ шытхуцлэри кы-фагъэшпешагъ. Ащ исэнэхъат унэгъо сэнэхъат хьугъэ, инысэу Аси, ыкыоу Ада-ми ащ игъогу техьагъэх.

Джащ фэдэу ежхэр зыфаер зыфэ-мыгъэцэкълэжыгъэр нэбгырэ 55-мэ яфэ-ло-фашлэхэр елолланлэ имылэу агъэца-клэх, нэж-лужхэр къафэразэх Ерэд-жы-бэкъо Саньет зипэшэ къутамэм шы-лэжъэрэ социальнэ Иофшлэ нэбгыриймэ. Опытышхо зилэ Иофшлэхэу зыщытху языгъалохэу, къафэгъэзэгъэ нэж-луж-хэр, зизакъохэр, сэкьатныгъэ зилэхэр зыгъэразэхэу зигугъу къашлыгъэхэм ащыщых ллэшлэгъу тфанэ хьугъэу гуп-чэм шылэжъэрэ Шэрэныкыо Верэрэ, илээс 17 хьугъэу ащ Иоф шызышлэрэ Лыхъуклэ Нэфэстрэ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Цыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыIэм 2011-рэ илъэсым Iофэу ышIагъэм ехьылIэгъэ доклад

(КъызыкIэлъыкIорэр мэкьюогъум и 15-м
къыдэкIыгъэм ит).

ГушыIэм пае, Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ и Къэралыгъо инспекция бIэкIыгъэ илъэсым гъогогъу 502-рэ юридическэ лицэхэмрэн унэе предприниматель-хэмрэн ыушIэжIугъэх, IофшIэным икIэуэхумэн епхыгъэ IофыгъохэмкIэ ащ уплэкIун 240-рэ зехишIэгъагъ.

IофшIэн законодательствэм епхыгъэ хэукъоныгъэху ашыгъэхэр дагъэзыжынынхэм пае уплэкIунхэм якIэуххэмкIэ хызмэт зезыхьэрэ пащэхэм тхылъ 447-рэ аIэклагъэхьагъ, ащ щыщэу тхылъи 186-р IофшIэным икIэуэхумэнкIэ шапхьэхэр зэраукъуагъэхэм афэгъэхьыгъагъ. IофшIэнымкIэ къэралыгъо инспекторхэм зэрафагъэпытатгъэм тетэу IофшIэным епхыгъэ зэзэгъыныгъэ 19 лэжыакIохэм адашIыгъ.

IофшIэн законодательствэр зэраукъуагъэм, игъом лэжыапкIэр зэрарамытыгъэм апае IэнатIэ зыIыгъ, юридическэ лицэ, унэе предприниматель 423-мэ административнэ пшъэдэкIыж арагъэхьыгъ. IофшIэнымкIэ къэралыгъо инспекторхэм зилажъэхэм пстэ-умкIэ тазырэу сомэ миллионрэ мин 711-рэ атыралъхьагъ. Игъом яIофышIэхэм лэжыапкIэ зэрарамытыгъэм пае пэщи 5 суд IофкIэ яIэнатIэхэм аIуагъэкIыгъ.

УплэкIунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкIэ, мэзитIум ехьукIэ пэщэ 16-мэ лэжыапкIэхэр яIофышIэхэм арам-ытыгъэу къыхагъэщыгъ. Урысые Федерацием и УПК ия 144-рэ, ия 145-рэ статьяхэм атетэу унашъо аштэнхэм пае материалхэр зэкIэ Урысые Федерацием и Следственнэ Комитет Адыгэ РеспубликэмкIэ и Следственнэ гъэIорышIапIэ Iэклагъэхьагъэх.

2011-рэ илъэсым IофшIапIэ зэрарамытыгъэрэм епхыгъэ IофыгъохэмкIэ нэгъыри 9-мэ Уполномоченнэм зыкыфагъэзэгъагъ, ахэм ялъэIухэр афагъэцIагъэх.

2011-рэ илъэсым лэжыапкIэм итын ехьылIэгъэ законодательствэр аукуо, лэжыапкIэм итын агъэгужьоу, IофшIапIэм IуагъэкIыгъэхэм расчот задалэгъужьын фэе пIалъэр зэкIахьэу къыхэкIыгъ.

ГушыIэм пае, ООО-у «Октябрь-Синема» зыфиIорэм кIэрэгъулэу Iоф щызышIэрэ Ш-м Уполномоченнэм тхьаусыхэ тхылъкIэ зыкыфигъэзагъ. 2010-рэ илъэсым иIоныгъо мазэ къышгъэгъагъэу 2011-рэ илъэсым имэзае нэс ащ лэжыапкIэ къыратыгъэп, ООО-у «Октябрь-Синема» зыфиIорэм иадминистрация ащ итудовой книжкэ къыритыжышIтыгъэп, илъэсищ хьугъэу Ш-м пае зигугъу къэтшIыгъэ обществэм Урысые Федерацием пенсиэхэмкIэ и Фонд хэбзэIахэ Iэклигъахьэщыгъэп. Мыщ дэжым къэ-логъэн фае мы коллективым щыщ нэмыкI лэжыакIохэм IофшIэнымкIэ яфитыныгъэхэр зэраукъуа-гъэхэр, ащ фэгъэхьыгъэ материалхэр Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ и Къэралыгъо инспекциярэ къалэу Мыекъуапэ ипрокуратурэрэ зэралэклагъэхьагъэхэр.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымкIэ и Къэралыгъо инспекция зехишIэгъэгъэ уплэкIунхэм якIэуххэмкIэ ООО-у «Октябрь-Синема» зыфиIорэм идиректорэу А-м игъом лэжыапкIэ зэрарамытыгъагъэм пае тапэкIэ УФ-м и КоАП ия 5.27-рэ статья ия 1-рэ Iахэ диштэу 2010-рэ илъэсым мэкьюогъум и 21-м ашыгъэ унашъомкIэ административнэ пшъэдэкIыж зрагъэхьыгъагъэм, джыри ащ ехьышIыр административнэ хэукъоныгъэ ышIыгъэу алыгъи, УФ-м и КоАП ия 5.27-рэ статья ия 2-рэ Iахэ диштэу аргорэу административнэ пшъэдэкIыж рагъэхьыгъ. ООО-у «Октябрь-Синема» зыфиIорэр юридическэ лицэу зэрэщы-тым елтытыгъэу страховой взносахэмрэн шIокI зимылэ нэмыкI ахьшIэхэмрэн зэрымтыгъэхэм апае УФ-м и КоАП ия 5.27-рэ статья ия 1-рэ Iахэ тетэу тазырэу сомэ 30000 тыралъхьагъ.

Къалэу Мыекъуапэ ипрокуратурэ зэрафигъэпытатгъэм тетэу IофшIапIэм IуагъэкIыгъэхэм ятудовой книжкэхэр аратыжыгъэх, ащ нэмыкIэу IофышIэхэм агурагъэIуагъ трудовой книжкэхэр игъом къазэрарамытыжыгъэм пае компенсации къалахынэу обществэм едэонхэу ахэм фитыныгъэ зэралэ.

ООО-у «Октябрь-Синема» зыфиIорэм лэжыапкIэмкIэ чIыфэу къытенагъэр суд IофкIэ аритыжын фаеу Уполномоченнэм игъоу зэрилэгъугъэм къалэм ипрокурор къыдыригъэштагъ. Ащ епхыгъэу къалэу Мыекъуапэ исуд участкэу N 4-м имировой судья ищыкIэгъэ унашъохэр зештэхэ нэуж агъэцIэIэнхэм пае суд приставхэм якъулыкъу ахэр Iэклагъэхьагъэх. Джащ тетэу ООО-у «Октябрь-Синема» зыфиIорэм илэжыакIохэм IофшIэнымкIэ яфитыныгъэхэр икIоу зыпкъ рагъэуцожьыгъэх.

2011-рэ илъэсым Уполномоченнэм къыIэклэхьэгъэ тхьаусыхэ тхылъ 19-р псауныгъэм икIэуэхумэнкIэ

ыкIи медицинэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ цIыфхэм яфитыныгъэхэр зэраукъуагъэм фэгъэхьы-гъагъ. Тхьаусыхэ тхылъхэм анахьыбэмэ медицинэ фIо-фашIэхэр дэу зэрэзэхашэрэр, медицинэ Iо-фышIэхэр дысэу къазэрагъэушIэхэрэр, поликлини-кэхэм ярегистратурэхэм бэрэ чэзым уащыхэтын зэрэфаер къащыралотыкIышIтыгъ, медицинэ IэпыIэгъу зэрарамытыгъотыгъэм ехьылIэгъэ тхьаусыхэ тхылъ-хэри ахэм къахэфагъэх.

Къоджэдэсхэм ятхьаусыхэхэу Уполномоченнэм зыкызэрэфагъэзагъэхэр мыщ фэдэх: ахэр нахьы-бэрэмкIэ медицинэ учреждениэхэр зэрапIудзыгъэхэм, фельдшер-акушер пунктхэр зэрэзэфашIыжыгъэхэм, медицинэ учреждениэхэм уанэсыныр зэрэмыпсын-клагъом, медицинэ IэпыIэгъу лъэпкъ заулэхэр къазэрафамыгъэцаклэрэм, аптекахэр зэрэщымыIэхэм, фэгъэклотэныгъэ зилэхэм Iэзэгъу уцхэр икIоу зэралэкламыгъахьэхэрэм афэгъэхьыгъэх.

ЦIыфхэр егъэтхьаусыхэх аптекахэм зыфэе уцхэр зэралэмылэхэм, ыпкIэ хэмылгъэу аIэклагъэхьэрэ Iэ-зэгъу уцхэр нахь макIэ зэрэхьурэм, лъэш дэдэу ящы-кIэгъэ Iэзэгъу уцхэр зэрарамыгъотыхэрэм, къафы-ратыкыгъэхэм ачIыпIэклэ нахь фэшIэ макIэ зилэ уцхэр аптекахэм къазэрашIыратыгъэм.

Я 3-рэ купым хэхьэрэ сэкъатныгъэ зилэ Д-м зы-щыпсэурэ чIыпIэм епхыгъэ муниципальнэ учрежде-нием ыпкIэ хэмылгъэу медицинэ IэпыIэгъу зэрэщы-рамытыгъотыгъэм епхыгъэ тхьаусыхэ тхылъкIэ Упол-номоченнэм зыкыфигъэзагъ. Д-м ыпкIэ хэлъэу заригъэуплэкIун ыкIи анализхэр ытынхэ фаеу къыралотыгъ, ыпкIэ хэмылгъэу ащ Iэзэгъу уцхэр къыфатIупшышIтыгъэп ыкIи стационарым къышIа-зэщтыгъэхэп.

Д-м ифитыныгъэхэр къэухьумэгъэнхэм пае Упол-номоченнэм Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухьумэгъэнымкIэ иминистрэрэ муниципальнэ обра-зованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» ипашэрэ зафигъэ-загъ Iофым изытет зэафынэу. Ащ ыуж Д-м зэлэжыныным пае ищыкIэгъэ медицинэ препаратхэр ыпкIэ хэмылгъэу Iэклагъэхьагъэх. Краснодар щитыгъэ анализым ахьшIахоу Д-м пIуигъэхьагъэм къыфы-рагъэгъэгъэжыныу, ыпкIэ лъымыгъэу ищыкIэгъэ меди-цинэ уплэкIунхэр физьзэхэцхэу, еIанэ къалэу Краснодар къышIагъэхэу къагъэгугъагъ.

Урысые Федерацием и Конституция ия 33-рэ ста-тья къызэрэщыдэлыгъагъэмкIэ, цIыфхэм къэралыгъо органхэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэжынынымкIэ органхэм зафагъэзэнэу фитыныгъэ яI. 2006-рэ илъэсым жьоны-гъуакIэм и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 59-р зытетэу «Урысые Федерацием иргажданхэм ятхыгъэ-хэм зэрахэплэрэ шIыкIэм ехьылIагъ» зыфиIорэм диштэу ахэм нэIуасэ зафашIын фае. Ау ащ фэдэ кон-ституционнэ фитыныгъэр къэралыгъо хабзэм ифе-дералнэ органхэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэжынынымкIэ органхэм зэраукъуагъэм ехьылIэгъэ тхьаусыхэ тхылъ 38-рэ Уполномоченнэм къылуIагъ.

ЦIыфхэм ятхылъхэм зышхэплээнхэ фэе пIалъэр къызэрэдамылгытагъэр гъогогъу 46-рэ Уполномо-ченнэм IэнатIэхэр зыIыгъэхэм агу къыгъэкIыжыгъ. ГушыIэм пае, Уполномоченнэм муниципальнэ обра-зованиехэу «Къалэу Мыекъуапэ», «Адыгэкъалэ», «Джэджэ къоджэ псэупIэм», Урысыем и МВД къалэу Мыекъуапэклэ икIутамэ, Урысыем и МВД Джэ-джэ районнымкIэ икIутамэ, Урысыем и МВД Крас-ногвардейск районнымкIэ икIутамэ япащэхэм, Уры-сые Федерацием оборонэмкIэ и Министерствэ унэ-хэр ягъэгъотыгъэнымкIэ и Департамент иIэшъхэтет, Къыблэ дэе шъолырым идзэхэм якомандующ ыкIи нэмыкIэхэм ащ фэдэ тхылъхэр афигъэхьыгъэх.

Уполномоченнэм ипшъэрылэ шъхьалэхэм зэу ашыщ цIыфым ифитыныгъэхэмрэн ишъхьафитыныгъэрэ якъэухьумэнкIэ къэралыгъо гарантиехэр ягъэгъоты-гъэныр, къэралыгъо органхэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэ-жынынымкIэ органхэм, IэнатIэхэр зыIыгъэхэм цIыфым ифитыныгъэхэм, ишъхьафитыныгъэ къыдалыгъэным, шъхьэклафэ афашIыным ыналэ атыригъэтыныр. Ащ фэдэ ипшъэрылэхэм ягъэгъотыгъэ пае Уполномоченнэм къэралыгъо хабзэм иорганхэм, чIыпIэ зыгъэIо-рышIэжынынымкIэ органхэм япащэхэм зэпхыныгъэ адыриI.

2011-рэ илъэсым Уполномоченнэм Адыгэ Респуб-ликэм и Лышъхьэу А. К. ТхьакIушынэм зэлукIэгъу-итфгъ дырилагъ, Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм яфитыныгъэхэр къыдэлыгъэгъэнхэм, Уполномочен-нэм къэралыгъо хабзэм иорганхэмрэн чIыпIэ зыгъэ-IорышIэжынынымкIэ органхэмрэн зэпхыныгъэу

адыриIэм яхьылIэгъэ зигъо Iофыгъохэм ахэм ащы-хэпIагъэх.

Джащ фэдэу Уполномоченнэр Адыгэ Республикэм правопорядкэ илгынымкIэ координационнэ зэлукIэгъум хэт, координационнэ зэлукIэгъумрэн щынэгъончъагъэмкIэ Советэу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу дэжэ щызэхэщагъэмрэн язэхэсыгъохэм мызэу-мытIоу ахэлэжыагъ.

ЦIыфым ифитыныгъэхэм якъэухьумэн епхыгъэ Iофыгъохэм афэгъэхьыгъэ законхэм япроектхэмкIэ Уполномоченнэм 2011-рэ илъэсым Адыгэ Респуб-ликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм кIэу хэпхьы-сыжыи 4 Iэклигъэхьагъ. Уполномоченнэм Адыгэ Рес-публикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ Адыгэ Респуб-ликэм и Премьер-министрэу М. Къ. КъумпIылымрэн зэпхыныгъэ пытэ зэрадыриIэр анахьэу хэзгъэунэ-фыкIы сшIоигъуагъ.

2011-рэ илъэсым Уполномоченнэмрэн ащ иаппаратрэ Iофэу ашIагъэм икIэуххэр зэфтхьысыжыныхэу, хэ-гъэунэфыкIыгъэн фае Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Ка-бинет, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэжынынымкIэ органхэм цIыфым ифитыныгъэ шъхьалэхэм якъэухьумэнкIэ къэралыгъо гарантиехэм ясистемэ нахьышIу шIы-гъэным ренэу аналэ зэрэтырагъэтыгъэр. Уполномо-ченнэм ахэм зызафегъазэм, псынIкIэу ищыкIэгъэ къэбархэр къыIэклагъэхьагъэх, Iофыгъохэр зэафы-гъэх, цIыфхэм яфитыныгъэхэр зыпкъ рагъэуцожьы-гъэх. БлэкIыгъэ илъэсым Уполномоченнэм идоклад игъоу щилъэгъугъагъэхэм, ащ ипредложениихэм яп-роцент 60-м ехьур агъэцIагъ. Ау къэлогъэн фае цIыфым ифитыныгъэхэмрэн ишъхьафитыныгъэрэ якъэухьумэнкIэ зэшIомыхыгъэ Iофыгъохэр (унэхэм, IофшIэным, социальнэ лъэныкъом япхыгъэ Iофы-гъохэр ыкIи нэмыкIэхэр) джыри зэрэщыIэхэр.

Уполномоченнэм 2011-рэ илъэсым хабзэм ифеде-ральнэ органхэм, Урысые Федерацием иобщественнэ организациехэм, гушыIэм пае, финанс-бюджет надзорымкIэ Федеральнэ къулыкъум Краснодар краймкIэ ирегион чIыпIэ гъэIорышIапIэ Адыгэ Рес-публикэм лъэпкъ проектхэр щыгъэцIэIэгъэнхэмкIэ финанс дисциплинэр къызэрэдалыгътэрэм иуплэкI-лункIэ гъусэныгъэ пытэ адыриIагъ.

Джащ фэдэу Уполномоченнэр ФССП-м Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIапIэ щызэхэщэгъэ Об-щественнэ советым, Урысыем и ФМС Адыгэ Рес-публикэмкIэ иотдел щызэхэщэгъэ Общественнэ-кон-сультативнэ советым ахэт.

ЦIыфхэм яконституционнэ фитыныгъэхэр къыдэ-лыгъэгъэнхэмкIэ зэдэлэжыныгъэ зэрадыриIэщтым тегъэпсыхьагъэу 2011-рэ илъэсым Уполномоченнэм Урысые Федерацием и Следственнэ Комитет Адыгэ РеспубликэмкIэ и Следственнэ гъэIорышIапIэрэ Адыгэ Республикэм и Адвокат палатэрэ зэзэгъыныгъэ адишIыгъ.

Уполномоченнэр Роспотребнадзорым Адыгэ Рес-публикэмкIэ и ГъэIорышIапIэ иколлегии IофшIэн хэ-лэжыагъ. Мы коллегииер зыфэгъэхьыгъагъэр 2011-рэ илъэсымкIэ зигугъу къэтшIыгъэ ГъэIорышIапIэм Iофэу ышIагъэм икIэуххэр зэфхьысыжыгъэныр ыкIи тапэкIэ зэдэлэжыныгъэ зэрэзэдэIагъэщтым епхыгъэ Iофыгъохэм атегушIэныр ары.

ЦIыфым ифитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу Адыгэ Республикэм щыIэм Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу А. К. ТхьакIушынэм, Адыгэ Респуб-ликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм, Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу М. Къ. КъумпIылым, Адыгэ Республикэм и Пре-мьер-министрэ игуадзэу А. Г. Петрусенкэм, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьа-матэ игуадзэу М. Дж. Iашэм, Адыгэ Республикэм финансхэмкIэ иминистрэу Д. З. Долэм, муниципальнэ районхэмрэн къэлэ койхэмрэн япащэхэм, муниципаль-нэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иадминист-рация ипашэу М. Н. Черниченкэм, Адыгэ Респуб-ликэм ипрокурорэу В. М. Пословскэм, Адыгэ Респуб-ликэм хэгъэгъу IоцI IофхэмкIэ иминистрэу А. Г. Ре-чицкэм, къалэу Мыекъуапэ ипрокурорэу А. Л. Фа-тиным, Шэуджэн районым ипрокурорэу В. В. Калож-нэм, Адыгэ Республикэм и Апшгъэрэ Суд и Тхьаматэу А. И. Трахьом, Адыгэ къэралыгъо университетым иректорэу Р. Д. Хьунагом, мы докладым зышIэ къы-щыримыIуагъэхэу, ау Уполномоченнэм къыдэлэжы-гъэ, 2011-рэ илъэсым щыIэгъэ Iофтхьабзэхэм чанэу ахэлэжыгъэ пстэуми тхьашъегъэпсэу арелэ.

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ закон

Адыгэ Республикэм и Конституциие гьэтэрэзыжынхэр фэшлыгьэнхэм ехьылаагь

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илээсым жьоныгъуакIэм и 30-м ыштагь

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Конституциие гьэтэрэзыжынхэр фэшлыгьэнхэм ехьылаагь

Адыгэ Республикэм и Конституциие (Адыгэ Республикэм и Хэбзэгъуэуцэ ЗэIуагъ (Хасэм) — Парламентым и Ведомостхэр, 1995, N 16; Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхуэгъагъэхэр, 2000, N 9, 11, 12; 2001, N 5, 6, 7, 10, 11; 2002, N 2, 4, 5, 7; 2003, N 4, 5, 7, 11; 2004, N 7; 2005, N 4; 2006, N 12; 2007, N 5; 2009, N 4; 2010, N 5, 11; 2011, N 4, 6, 7) мыщ фэдэ гьэтэрэзыжынхэр фэшлыгьэнхэу:

1) я 55-рэ статья ия 2-рэ, ия 3-рэ пунктхэр мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«2. Адыгэ Республикэр административнэ-чIыпIэ единицэхэмкIэ зэтырауты.

3. Административнэ-чIыпIэ гьэпсыкIэмкIэ (гощыкIэмкIэ) шапхэхэмрэ ащ зэхьокIыныгъэ зэрэфашышт шIыкIэмрэ Адыгэ Республикэм и законкIэ агъэнафэх.»;

2) я 70-рэ статья ия 3-рэ пункт иподпунктэу «и»-р мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«и) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ихэдзынхэр зэрэзэхашэрэ шIыкIэр, Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ ихэдзын зэрэзэхашэрэ шIыкIэр ыкIи Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ зэрэзэкIащжыкIэр шIыкIэр агъэнафэх.»;

3) я 70-рэ статья ия 4-рэ пункт:

а) иподпунктэу «б»-м кIуачIэ имыIэжыу лытгъэнхэу;

б) подпунктэу «г»-м хэт гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэхэу зIэнатIэрэ Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ иорган ипэщэ IэнатIэрэ зэдэзыгъэцакIэхэрэр ахэмытхэу» зыфиIохэрэр гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэхэр — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм япашэхэр ахэмытхэу» зыфиIохэрэмкIэ зэблэхугъэнхэу;

в) подпунктэу «ж»-р мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«ж) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ыцIэкIэ Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗэIуагъ ФедерациемкIэ и Совет зэрэхадзыштым ехьылIэгъэ унашгъор зэхэгъуэуцэ.»;

г) подпунктэу «и»-м гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ ягъусэу» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгьэнхэу;

д) подпунктэу «н»-р мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«н) Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ихэдзынхэр, Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ ихэдзынхэр ыкIи Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ зэкIащжынымыкIэ голосованиер зыщыIэшт мафэ-хэр агъэнафэх.»;

4) я 76-рэ статья мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«Я 76-рэ статья.

1. Урысые Федерацием и гражданхэу Адыгэ Республикэм щыпсэхуэрэм ыкIи федеральнэ законодательствэм диштэу хэдзынхэм ахэлэжынхэу фиты-

ныгъэ зIэхэм шгъэф голосованиекIэ зэкIэхэмкIэ зэфэдэу ыкIи занкIэу хэдзынхэм ахэлэжынхэмкIэ фитыныгъэу яIэхэм атетэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ хадзы.

2. Адыгэ Республикэм и Лышхъхэу хадзын альэкIыштыр Урысые Федерацием и гражданинэу Урысые Федерацием и Конституциие, федеральнэ законным атетэу хадзыным ифитыныгъэ зIэр, IэкIыб къэралыгъом и гражданствэ е вид на жительствакIэ заджэхэрэр зымыIэр е нэмыкI документэу Урысые Федерацием и гражданин IэкIыб къэралыгъом ренэу щыпсэхуным ифитыныгъэ зэриIэр къэзыгъэшгъып-къэжыкIэрэр зыIэкIэмылтыр ыкIи зыныбж илгъэ 30-м нэсыгъэр ары.

3. Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ илгъэсиф пIалгъэкIэ хадзы ыкIи зигугъу къэтшыгъэ IэнатIэр зэкIэлгъыкIоу пIэлгъытIу нахьыбэ ылыгъын ыльэкIыштытI. Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ полномочиехэр зигъэцэкIэрэ пIалгъэр IэнатIэм зыIухьэгъэ мафэм къыщегъэжыгъэу къалгъытэ.

4. Федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм и законрэ адистэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ ихэдзын зэхашэ.

5. Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ иполномочиехэр ипIалгъэм къыпэу зэпагъэун альэкIыштытI федеральнэ законодательствэм зэрэщыгъэнэфэгъэ шIыкIэм диштэу ащ къышщыдэлгъытгъэ лгъэханхэм.

6. Федеральнэ законодательствэм къызэрэщыдэлгъытагъэм тетэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ ипшгъэралгъэр зыгъэцэкIэрэр Урысые Федерацием и Президент ыгъэнафэрэр ары.

7. Адыгэ Республикэм щатхыгъэ хэдзакIохэм Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ зэкIащжынымыкIыштытI федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм и законрэ зэрэщыгъэнэфэгъэ шIыкIэм тетэу.»;

5) я 77-рэ статья ия 1-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«1. Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ IэнатIэм Iухьэ зыхьукIэ, цIыфхэм, Урысые Федерацием и Конституциие, Адыгэ Республикэм и Конституциие зэрэфэ-шгъыпкэщтым ехьылIагъэу мыщ фэдэ Iогъэ пытэ еты:

«Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ иполномочиехэр згъэцэкIэхэ зыхьукIэ, Урысые Федерацием и Конституциие, Адыгэ Республикэм и Конституциие къыдэслгъытгъэнхэу, цIыфым ыкIи гражданиным ифитыныгъэхэм шхьэкIафэ афэсшынэу ыкIи къэсыуху-мэнхэу, народым пшгъэралгъэу къысфитыгъэхэр сыгу етыгъэу щыIэныгъэм щыпхырызгъэкIыныхэу Адыгеим инародэу цIыф лгъэпкыбэ хъурэм Iогъэ пытэ торжественнэу есэты.»;

б) я 78-рэ статья:

а) иподпунктэу «п»-м хэт гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэхэу зIэнатIэрэ Адыгэ Республикэм игъэцэкIэкIо хабзэ иорган ипэ-

щэ IэнатIэрэ зэдэзыгъэцакIэхэрэр ахэмытхэу» зыфиIохэрэр гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэхэр — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм япашэхэр ахэмытхэу» зыфиIохэрэмкIэ зэблэхугъэнхэу;

б) подпунктэу «с»-м хэт гушыIэхэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм игъусэхэу» зыфиIохэрэр хэгъэкIыжыгьэнхэу;

7) я 82-рэ статья ия 1-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«1. Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ IэнатIэм зыIухьэгъэ мафэм къышщыблагъэу иполномочиехэр игъэцэкIэу рэгъажэ ыкIи IэнатIэм зыIухьэгъэ мафэ зыIухьэгъэ ахэр зэпегъэх.»;

8) я 89-рэ статья ия 1-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иполномочиехэр Адыгэ Республикэм и Лышхъхэу хадзыгъэм ыпашхъхэ щегъэIылыжыжыкIы. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иполномочиехэр зэригъэIылыжыжыгъэм фэгъэхыгъэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ IэнатIэм зыIухьэгъэ мафэм Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашгъо зэхэгъуэуцэ.»;

9) я 10-рэ шхьхэм ия 4-рэ пункт хэт гушыIэхэу «ар хадзыгъэ» зыфиIохэрэр гушыIэу «хадзыгъэ» зыфиIохэрэмкIэ зэблэхугъэнхэу.

Я 2-рэ статья. ЗэпырыкIыгъо положение-хэр

1. Мы Конституционнэ законным кIуачIэ иIэ зыхьурэ мафэм ехьулIэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ иполномочиехэр зыфагъэзагъэм ахэм япIалгъэ екIыфэ нэс иполномочиехэр егъэцэкIэх.

2. 2012-рэ илгъэсым жьоныгъуакIэм и 2-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 40-р зытетэу «Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и субъектхэм якъэралыгъо хабзэ ихэбзыхьухьэ (лыкIо), игъэцэкIэкIо органхэр зэрэзэхашэрэ шIыкIэм ехьылIагъэ» зыфиIорэм, Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и гражданхэр хэдзынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжынхэмкIэ фитыныгъэу яIэхэм ягарантие шхьаIэхэм яхьылIагъэ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгьэнхэм фэгъэхыгъэм» кIуачIэ иIэ зыхьурэ мафэм ехьулIэу Адыгэ Республикэм и Лышхъхэ иполномочиехэр къызыфагъэшгъошагъэр зэкIэщжыгъэнымыкIэ голосование зэхашэнэу предложение къахьын альэкIыштытI ар IэнатIэм зыIухьэгъэ мафэм ыуж илгъэсым нахь мымакIэу тешIагъэмэ.

Я 3-рэ статья. Мы Конституционнэ законным кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфишI зытешIэкIэ мы Конституционнэ законным кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэкьюогум и 6, 2012-рэ илгъэс
N 94

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгьэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илгъэсым жьоныгъуакIэм и 30-м ыштагь

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгьэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илгъэсым мэлгъыфэгъум и 19-м аштагъэу N 215-р зытетэу «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэм (Адыгэ Республикэм и законодательствэ зэхуэгъагъэхэр, 2004, N 4; 2005, N 5, 8, 12; 2006, N 8; 2007, N 1, 5, 6, 7, 12; 2008, N 6, 7, 11; 2009, N 4, 7, 12; 2010, N 2, 5, 6; 2011, N 7, 8, 11; 2012, N 1, 4) мыщ фэдэ зэхьокIыныгъэхэр фэшлыгьэнхэу:

1) я 44¹⁻¹-рэ статья хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«Я 44¹⁻¹-рэ статья. МашIом зыкымышты-нымкIэ шэпхэу тедзэу шыIэхэр заукохэкIэ

МашIом зыкымыштынымыкIэ муниципальнэ правовой актхэм ащыгъэнэфэгъэ режим хэушхьа-фыкIыгъэр загъэфедэрэ лгъэханым машIом зыкымыштынымыкIэ шэпхэу тедзэу шыIэхэр заукохэкIэ, Урысые Федерацием и Кодексэу административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылIагъэм къышщыдэлгъытгъэ административнэ хэбзэукъоныгъэу ахэр щымытхэмэ, административнэ тазырэу цIыфхэм сомишгъэм щегъэжыгъэу сомэ миным нэс, IэнатIэхэм аIутхэм — сомэ минитIум щегъэжыгъэу сомэ минитфым нэс, юридическэ лицэхэм — сомэ минитфым щегъэжыгъэу сомэ минипшIым нэс атыралгъэ.»;

2) я 44^{2-рэ} статья ия 3-рэ, я 4-рэ IахьыкIэхэр хэгъэхьогъэнхэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгьэнхэу:

«3. Мы Законом ия 44¹⁻¹-рэ статья къышщы-дэлгъытгъэ административнэ хэбзэукъоныгъэ-

хэм яхьылIэгъэ Iофхэм ахаплгъэхэрэр административнэ комисионхэр ары.

4. Муниципальнэ уплгъэкIунхэр зэхашэ зыхьукIэ, мы Законом ия 44¹⁻¹-рэ статья къышщыдэлгъытгъэ административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылIэгъэ протоколхэр чIыпIэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ органхэм яуполномоченнэхэм зэхэгъуэуцэ.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфишI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхэу
ТХЪАКIУШЫНЭ
Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
Юныгъом и 6, 2012-рэ илгъэс
N 99

ДЗЮДО. АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Бэнаплэм зиушъомбгъушт

Мыекьопэ бэнэплэ еджаплэр дунаим шашлэным Кобл Якъубэ илахышхо хишыхыагъ. Ыгъэсэгъэ спортсмен-хэм Олимпиадэ джэгунхэм, дунаим ыкИ Европэм язэнэкъокъухэм дышъэ медальхэр къащыхыгъэх. СССР-м изаслуженнэ тренеру, педагогикэ шлэныгъэхэмкIэ доктору, профессору, медальу «Адыгеим и Шытхъузехэр» кызыфагъэшъошагъэу Кобл Якъубэ ыгу кытемыоажьырэми, ишлушлагъэкIэ кытхэт, егъаши тчыгъупшэштэп.

Топсэ районим икъуаджэу Шпоикъо Якъубэ кышыхыгъ. Унагъом ия 10-рэ сабыеу шытыгъ. Шапсыгъэ чылэ цыкIум шаплугъэ клалэр цыфышхо хъугъэ, дунаим цызылэащлагъ.

Аужырэу Якъубэ тызылэокIэм

Спортым шытхъоу кышыхыгъ-рэр ышхъэ изакъоу фыхыжы-щтыгъэп. Лъэпкъуу зышыхым, зыцаплугъэм, Адыгэ Республикэм ыцIэ дахэкIэ раригъало шлоигъуагъ. Владимир Невзоровым, Хъэпэе Арамбий, Гостэкъо Хъумэр, Владимир Гуриным, Лъэцэр Хъазрэт, Емыж Арамбий, нэмыкI бэна-клохэм ацIэхэр кьетIохэ зыхыкIэ, Кобл Якъубэ зраготыгъэм укы-темыгушылэнэу хъурэп. Шылэны-гъэм сьд фэдиз зэхъокIыныгъэ хэхъухъэми, шлушлагъэр бгъэкIо-дыныр тэрзыхэп.

Кобл Якъубэ аужырэ зэдэгущы-лэгъоу дытилагъэр Адыгэ къралыгъо университетым физкульту-рэмрэ дзюдомрэкIэ институт цыкIуагъ. Спорт комплексшхоу ашырэр зыфэдэщтыр кытитIо шлоигъоу пезолэшIо Иогъыгъохэр зыцаублагъэм тькIуагъ. Дунаим, Европэм ядышъэ медальхэр кы-дзыхыгъэ дзюдоистэу Арсен Гал-стян тизэулыгъу кыхэлэжъагъ. Спорт комплекср зыцаушырэ чыплэм аужырэу тызэрэщыцIу-клагъэр, ащ нахыбэрэ тызэдэ-гушылэн зэрэтымылэкIыштыр Тхъэм нэмыкI ышIэщтыгъэп...

Гугъэ-гупшысэхэм, спортком-лексым хэгъэгу мэхъанэ зэриэм, нэмыкI спорт Унэшхо Мыекьюа-пэ шагъэпсы зэрэшлоигъом Якъу-бэ къагегушылагъ.

Арсен Галстян Джаджэ ша-плугъ, ышыхэри дзюдомкIэ мэба-нэх. Адыгэ Республикэм испорт зи-ушъомбгъу зэрэшлоигъом фэгъэ-хыгъэ зэдэгущылэгъоу Президен-тэу Владимир Путиным дыри-лагъэр кытфитотагъ.

Олимпиадэ джэгунхэу Лондон цыкIоштхэм ахэлэжъанэу Арсен Галстян зегъэхъабыры. Адыгэ Рес-публикэм ыцIэ спортышхом цы-

зэхихмэ, апэу ыгу кыгъэкIырэр Кобл Якъуб. Мыекьопэ бэнэплэ еджаплэр ыльэ тезыгъуцуагъэр, дунаим шязыгъэшлагъэр непи кытхэтэу Арсен Галстян ельыгъ.

Апэрэ зэулыгъуэхэр

Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ изэнэкъокъу мэкьюогум и 17-м Мыекьюапэ цыкIуагъ. Кобл Якъубэ идунай зыхожьыгъэ уахътэм кы-щыублагъэу апэрэу зэхашэгъэ зэ-улыгъуэр гым шукIэ кынэжъышт.

Зэшыхэу ШъэоцIыкIу Рустам-рэ Айдэмыррэ Урысыемрэ Адыге-имрэ ябыракъхэр зэнэкъокъум шацIыгъэх, гимнхэр шылугъэх. Яонтэгъугъэхэм ялыгыгъэу клалэхэри, пшъашъэхэри зэулыгъумэ ахэлэжъагъэх.

Килограмм 60-м нэс кызышъ-чырэмэ якуп апэрэ чыплэр Мерэм Андзаур кышыхыгъ. Маис Ага-мирян ятIонэрэ, Артем Рекубрац-кэмрэ Ацумыжэ Зауррэ ящэнэрэх. Кг 66-рэ кызышъчыхэрэр: Фы-лэпшъэ Астемир чемпион хъугъэ. Къэгъэзэжэ Руслан ятIонэрэ, Олег Санинымрэ Лафышъ Ислам-рэ ящэнэрэх. Кг 73-рэ кызышъ-чыхэрэр: ШъэоцIыкIу Рустам Ады-геим ичемпион. Лаша Ломидзе ятIонэрэ, Хъушт Ахъмэдхъанрэ Чэтэ Зауррэ ящэнэрэх.

Тимур Бучукурэ Мэлышэ Ахъмэдрэ зэбэных.

Бгъошэ Айдэмыр, Сергей Неверкович, Бэстэ Сэлым.

Нахэ онтэгъумэ язэнэкъокъу кг 81-рэ кызышъчырэмэ аублагъ. ШъэоцIыкIу Айдэмыр чемпион хъугъэ, Къудайнэт Азэмаг ятIонэрэ, Тулпэрэ Айдэмыррэ БжъэшIо Ти-муррэ ящэнэрэх. Кг 90-рэ кызы-шъчыхэрэр: Арман Галстян —чем-пион, Абэсэ Элмар ятIонэрэ, Лы-хэсэ Муратрэ Ельэшылэ Ислам-рэ ящэнэрэх. Кг 100 кызышъчы-хэрэр: Ситимэ Тимур — чемпион, Борэн Аскэр ятIонэрэ хъугъэ, Пэ-рэныкыо Азэмагэ Руслан Куцен-кэмрэ ящэнэрэх. Кг 100-м кьеху-хэрэр: Тимур Бучукурэ апэрэ чыплэр кыдыхыгъ. Мэлышэ Ахъ-мэд ятIонэрэ, Бэгъ Бислэан ящэ-нэрэ хъугъэх. Зэхэпхэгъэ онтэгъу-гъэ зигъэм якуп: Тимур Бучуку-ри — чемпион, Мэлышэ Ахъмэд ятIонэрэ, Борэн Аскэррэ Лыхэсэ Муратрэ ящэнэрэх.

Пшъашъэхэм ябэнэгъуэхэр

Кг 57-рэ кызышъчыхэрэр: Еле-

на Ткаченкэм апэрэ чыплэр кы-дихыгъ. Анастасия Чабаненкэр ятIонэрэ, Артынэ Фатимэтрэ Юлия Ткаченкэмрэ ящэнэрэх. Зэхэпхэгъэ онтэгъугъэ зигъэхэр: Анна Ши-мон апэрэ чыплэр кыдыхыгъ. За-яна Харцхаевар ятIонэрэ, Сусана Димаксянрэ Анастасия Чабанен-кэмрэ ящэнэрэх.

ШъэоцIыкIу зэшыхэр, Мерэм Андзаур, Маис Агамирян, Фы-лэпшъэ Астемир, Лаша Ломидзе, Арман Галстян, Ситимэ Тимур, Борэн Аскэр, нэмыкIхэри дэгъоу бэнагъэх. Адыгеим ищытхъу спортышхом шацIытын альэкIышт.

Мастер хъугъэхэр

Урысыем спортымкIэ имастер зэрэхъугъэхэр кызыушыхъатырэ тхыльхэр аратыжыгъэх дзюдомкIэ бэнаклохэу Мэлышэ Ахъмэд, Бжъ-эшIо Тимур, Лыхэсэ Мурат. Ба-тырхэм ятренирхэу Нэпсэу Байзэт, Бэстэ Сэлымэ, Хъахъукъо Адам, ХъакIэгъогу Казбек, гъэхъагъэ зышыхыгъэ спортсменхэм афэгущылагъэх.

Музей кыфызэуахышт

Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ изэнэкъокъу еплыгъэ шлэныгъэ-лэжэ цIэрылоу, Кобл Якъубэ иныбджэгъушлоу шытыгъэ Сергей Неверкович. Ар Москва кыкIыгъ. Адыгэ къралыгъо университетым и ИФК ипашэу Бгъошэ Айдэмыр, АР-м изаслуженнэ тренеру Бэстэ Сэлым, нэмыкIэхэми гушылэгъу тафэхъугъ. Кобл Якъубэ илофшлагъэ зэрэлъагъэкIотэщтым, ащ ыцIэкIэ музей кызырэрэуахы-щтым, фэшъаф кьэбархэм та-щагъэгъозагъ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
кьэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи кьэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхъалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэщыIэр:**
385000,
кь. Мыекьюапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыцаушыхъаты-
гъэр:**
Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шлэпI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ кызыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжэ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажъэхэ-
рэмрэ яеплэыкIэ
зэтемыфэн ыльэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи кьэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьюапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
3541
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1881**

Хэутыным
узыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

КIЭЛЭЦЫКИУ ФУТБОЛЫР

«Юностым» непэ щаублэ

Краснодар краим футболымкIэ изэлухыгъэ зэнэкъокъу хэлэжъэрэ кIэлэцIыкIу командэхэм ятIонэрэ кьекIокIыгъор аухыгъ. Республикэ стадионэу «Юнос-тым» шыкIогъэ зэулыгъуэхэм талыплъэзэ, тренерхэм гушылэгъу тафэхъугъ.

Шытхъэлэ (Белореченскэ) рай-оним икIэлэцIыкIу футбол командэ итренирэу Нэгъой Юрэ Адыгэ Рес-публикэм щызылэащIэ. Мыекьюа-пэ «Зэкъошныгъэм» илъэсыбэрэ ар щешлагъ. ЦыхъэшIэгъоу, лыгъэ шыпкьэ хэлэу зэулыгъумэ ахэ-лажэщтыгъ. Джьдэдэм ыгъэсэ-рэ кIэлэхэм футболист цIэрылохэр къахэкIыштытIи тшIэрэп. Спортыр шлу альэгъуным, гуетыныгъэ кы-

зыхагъафэзэ зэнэкъокъухэм ахэ-лэжъэхэм фепIух.

2000-рэ илъэсым кьэхъугъэ клалэхэр зыхэт купым Апшеронскэ, Шытхъалэ, Мыекьюапэ якомандэхэр щызэдешIэх. КьекIокIыгъуитIумэ ауж Шытхъалэ ифутболистхэм очко 14 къахыгъ, апэрэ чыплэм шылэ. Мыекьюапэ икомандэу тренеру Александр Пахомкиныр зипашэр ятIонэрэ чыплэм щыл, очкоуи 8

ригъэкъугъ. Апшеронскэ ифутбо-листхэр ящэнэрэх, очкоуи 6 ялэр. Тренерыр Денис Ципаренко. Мые-кьюапэ икомандэу тренеру Юрий Манченкэр зипашэр я 4-рэ чыплэм

НэкIубгъор зыгъэхъабырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.